

ด่วนที่สุด
ที่ ขย ๐๐๒๓.๑๔/๒๒๕๓

ที่ว่าการอำเภอเทพสถิต
ถนนสุนทรารายณ์ ขย ๓๖๒๓๐

๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๖

เรื่อง แนวทางการดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ด้านการขับเคลื่อนการดำเนินงานโรคพิษสุนัขบ้าในท้องถิ่น

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลเทพสถิต และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือจังหวัดชัยภูมิ ด่วนที่สุด ที่ ขย ๐๐๒๓.๒/๑๐๐๔๘

ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๖

จำนวน ๑ ชุด

ด้วยอำเภอเทพสถิต ได้รับแจ้งจากจังหวัดชัยภูมิว่า ด้วยกระทรวงมหาดไทยได้แจ้งการดำเนินงานป้องกัน และควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้แจ้งแนวทางการดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ด้านการขับเคลื่อนการดำเนินงานโรคพิษสุนัขบ้าในท้องถิ่นเพิ่มเติม จึงแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาดำเนินการตามแนวทางการดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า

เพื่อให้มีความสอดคล้องต่อสถานการณ์ปัจจุบันและให้เป็นแนวทางการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาดำเนินการตามแนวทางการดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย ชสกโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ด้านการขับเคลื่อนการดำเนินงานโรคพิษสุนัขบ้าในท้องถิ่น ทั้งนี้สามารถดาวน์โหลดสิ่งที่ส่งมาด้วย <https://bit.ly/44TIPFs> หรือ OR Code รายละเอียดปรากฏตามสำเนา

หนังสือที่ส่งมาพร้อมนี้

เพื่อโปรดทราบ

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาและดำเนินการต่อไป

เห็นควรพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยตรี

(เอกพล เรืองเพชร)

(นายศุภกฤษ ฐานเจริญ)
รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอ

ปลัดอำเภอ รักษาการแทน

โทร ๐๕๔๘๕-๕๐๖๖

นายอำเภอเทพสถิต

โปรดสั่งการ

"กำเนิดแม่น้ำชี สดุดีพญาแลผู้กล้า ปรากฏเป็นสง่า ล้ำค่าพระธาตุชัยภูมิ

สมบูรณูปาเขาสรรพสัตว์ เต็นชัตลายผ้าไหม ดอกกระเจียวงามลือไกล อารยธรรมไทยทวารวดี"

(นายมนตรี สติระนุวัฒน์)

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่

นายกรามคำ เขตจันทิก
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่

ด่วนที่สุด

ที่ ขย ๐๐๒๓๖/๑๐๐๕๔

๑๕

สิงหาคม ๒๕๖๖

ที่ว่าการอำเภอเทพสถิต

๑๑๒๕ / ๒๕๖๖

๒๒ ส.ค. ๒๕๖๖

แสดงการแจ้งมติของท้องถิ่น
กน.น.ร.ร.น.การ ขย ๓๖๐๐๐
เลขที่รบ. ๑๐๐๐/๑๐๐๐

วันที่ 18 ส.ค. ๒๕๖๖

เรื่อง แนวทางการดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ด้านการขับเคลื่อนการดำเนินงานโรคพิษสุนัขบ้า ในท้องถิ่น

เรียน นายอำเภอทุกอำเภอ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ และนายกเทศมนตรีเมืองชัยภูมิ

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๕/ว ๐๑๒๐ ลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๐ จำนวน ๑ ชุด
๒. สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๕/ว ๑๐๔๒ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๑ จำนวน ๑ ชุด
๓. สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๙.๓/ว ๓๒๖๗ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๖ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกระทรวงมหาดไทยได้แจ้งแนวทางการดำเนินงานป้องกัน และควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้แจ้งแนวทางการดำเนินโครงการ สัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เพิ่มเติม เพื่อขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาดำเนินการตามแนวทางการดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า

จังหวัดชัยภูมิพิจารณาแล้ว เพื่อให้มีความสอดคล้องต่อสถานการณ์ในปัจจุบันและให้เป็นแนวทางการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาดำเนินการ ตามแนวทางการดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ด้านการขับเคลื่อนการดำเนินงานโรคพิษสุนัขบ้า ในท้องถิ่น ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลดสิ่งที่ส่งมาด้วยได้ที่ <https://bit.ly/44TIPFs> หรือ QR Code รายละเอียด ปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการ สำหรับอำเภอให้แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่พิจารณา ดำเนินการด้วยเช่นกัน

- เวชชนาษาอำเภอเทพสถิต
- เกื้อโปรดพิจารณา
- จักรกฤษณ์ แนวทางการดำเนินโครงการ สัตว์ปลอดโรค

โรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมบัติ ไตรศักดิ์)

รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ
สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ
กลุ่มงานบริการสาธารณะท้องถิ่นและประสานงานท้องถิ่นอำเภอ

โทร./โทรสาร ๐๔๔-๘๒๒๒๐๓

ว่าที่ร้อยตรี

(เอกพล เรืองเพชร)

ปลัดอำเภอ รักษาการแทน

นายอำเภอเทพสถิต

(นางสาวบุษมา นกรพรม)

นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นปฏิบัติ

18 ส.ค. ๒๕๖๖

18 ส.ค. ๒๕๖๖

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๑๐.๕/ว ๐๑๒๐

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอังสฤงค์ กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๑๒ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง แนวทางการดำเนินงานป้องกัน และควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางการดำเนินงานป้องกัน และควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จำนวน ๑ ชุด

ด้วยปัจจุบันสถานการณ์ความรุนแรงของการเกิดโรคพิษสุนัขบ้าของประเทศไทยยังมีแนวโน้มสูงขึ้น ประกอบกับองค์การอนามัยโลก (WHO) และองค์การควบคุมโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (OIE) ได้ตกลงร่วมกันกำหนดเป้าหมายให้ประเทศที่มีอุบัติการณ์ของโรคจะต้องร่วมมือกันกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าให้หมดไปภายใน พ.ศ. ๒๕๖๓ (ค.ศ. ๒๐๒๐) ซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับข้อตกลงดังกล่าว

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้ว เพื่อให้การดำเนินงานการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพครอบคลุมทุกพื้นที่ จึงขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาดำเนินการตามแนวทางการดำเนินงานป้องกัน และควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๒๒๕๑ ๙๖๐๐ ต่อ ๒๑๑๔

แนวทางการดำเนินงานป้องกัน และควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์การอนามัยโลก (WHO) และองค์การควบคุมโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (OIE) ได้ตกลงร่วมกันกำหนดเป้าหมายให้ประเทศที่มีอุบัติการณ์ของโรคจะต้องร่วมมือกันกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าให้หมดไปภายใน พ.ศ. ๒๕๖๓ (ค.ศ. ๒๐๒๐) ซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับข้อตกลงดังกล่าว

กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย สมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย และสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทยได้ร่วมกันลงนามบันทึกความร่วมมือการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้า เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๕ ทั้งนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันดำเนินการโครงการรณรงค์ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าอย่างต่อเนื่องมาเป็นประจำทุกปี

สถานการณ์การเกิดโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ ข้อมูลจากกรมปศุสัตว์ตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙ มีจำนวนตัวอย่างหัวสัตว์ที่ให้ผลบวกต่อโรคพิษสุนัขบ้าจำนวน ๕๙๓ ตัวอย่าง เฉลี่ย ๕๙ ตัวอย่างต่อเดือน นับเป็นจำนวนสูงที่สุดในรอบ ๑๔ ปี

ทั้งนี้ กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันและระงับโรคติดต่อ หรืออำนาจหน้าที่ในด้านการสาธารณสุขไว้ ได้แก่

- มาตรา ๖๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และแก้ไขเพิ่มเติม

- มาตรา ๕๖ (๔) มาตรา ๕๓ (๑) มาตรา ๕๖ (๑) และ (๒) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๖ และแก้ไขเพิ่มเติม

- กฎกระทรวง พ.ศ. ๒๕๔๑ (๑๔) ในมาตรา ๔๕ (๘) แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และแก้ไขเพิ่มเติม

- มาตรา ๖๒(๑๔) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม

ประกอบกับพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กำหนดหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าให้แก่เจ้าพนักงานท้องถิ่น สัตวแพทย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

ในการนี้ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ภารกิจและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ (เรื่องเสร็จที่ ๙๔๒/๒๕๕๙) คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะที่ ๑ และคณะที่ ๑๐ ได้พิจารณาแล้วมีความเห็นว่า กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายฉบับได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันและระงับโรคติดต่อหรืออำนาจหน้าที่ในด้านการสาธารณสุขไว้ อีกทั้งบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กำหนดหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าให้แก่เจ้าพนักงานท้องถิ่น สัตวแพทย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องดำเนินการหลายประการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดในการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า ซึ่งเป็นโรคติดต่อตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่ออีกด้วย

/๑. การบรรจุ...

๑. การบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือปรับแผนพัฒนาท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการบรรจุหรือปรับแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มี "โครงการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า" อาจกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ การพัฒนาคุณภาพชีวิต หรือยุทธศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำ แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙ และหนังสือ กระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๑๐.๓ /ว ๕๗๗ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๙ เรื่องซักซ้อมแนวทางการจัดทำ และประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙

๒. การจัดทำเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ

๒.๑ นำแผนงาน/โครงการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี เป็นแนวทางใน การจัดทำข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๒ โครงการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าให้ระบุกิจกรรมและค่าใช้จ่ายทั้งหมดตามงบประมาณ เช่น

๑) รายการค่ายาและเวชภัณฑ์ เช่น ค่าวัคซีนพิษสุนัขบ้า ค่าวัสดุการแพทย์ ค่าใบรับรองการฉีดวัคซีน เครื่องหมายประจำตัวสัตว์ ฯลฯ

๒) รายการค่าวัสดุประชาสัมพันธ์ เช่น แผ่นไว้นิลประชาสัมพันธ์ แผ่นพับประชาสัมพันธ์ ฯลฯ

๓) รายการค่าวัสดุอื่นๆ

หรือรายการอื่นๆ ตามความจำเป็นและเหมาะสม

๒.๓ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งงบประมาณการดำเนินงานโครงการป้องกันและควบคุมโรค พิษสุนัขบ้าในหมวดค่าใช้สอย ประเภทรายจ่ายเกี่ยวเนื่องการปฏิบัติราชการที่ไม่เข้าลักษณะรายจ่ายหมวดอื่นๆ โดยถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๑ และแก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๔๓

๒.๔ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถสนับสนุนงบประมาณในการลดจำนวนประชากรสัตว์ (ฉีดยา คุมกำเนิด ทำหมันสัตว์ ฯลฯ) โดยตั้งงบประมาณไว้ในหมวดเงินอุดหนุน เพื่อให้หน่วยงานปศุสัตว์ทำโครงการมา ขอรับการสนับสนุนงบประมาณฯ ทั้งนี้ต้องดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินอุดหนุนของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๔

๓. การจัดทำโครงการ

๓.๑ การจัดหาวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดซื้อวัคซีนป้องกันโรค พิษสุนัขบ้าได้โดยปฏิบัติ ดังนี้

๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องสำรวจข้อมูลจำนวนสุนัขและแมว แล้วจัดเก็บรวบรวมไว้เป็น ระบบข้อมูลจำนวนสุนัขและแมว และ/หรือขึ้นทะเบียนในฐานข้อมูลของ Thai Rabies.net ของกรมปศุสัตว์

๒) ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีสัตวแพทย์หรือบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ ให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นมีหนังสือขอความร่วมมือจากหน่วยงานปศุสัตว์ในเขตพื้นที่ เพื่อขอรับการสนับสนุนบุคลากร และอื่นๆ สำหรับการรณรงค์ป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า

๓) จัดซื้อวัคซีน เวชภัณฑ์และวัสดุ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหาร ราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ และแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๕๘

๓.๒ การประชาสัมพันธ์ให้เจ้าของสัตว์มีความรับผิดชอบต่อสัตว์เลี้ยง นำสัตว์เลี้ยงมารับวัคซีนป้องกัน โรคพิษสุนัขบ้าตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕

/๔.การประกาศ...

第三、四、五、六、七、八、九、十、十一、十二、十三、十四、十五、十六、十七、十八、十九、二十、二十一、二十二、二十三、二十四、二十五、二十六、二十七、二十八、二十九、三十、三十一、三十二、三十三、三十四、三十五、三十六、三十七、三十八、三十九、四十、四十一、四十二、四十三、四十四、四十五、四十六、四十七、四十八、四十九、五十、五十一、五十二、五十三、五十四、五十五、五十六、五十七、五十八、五十九、六十、六十一、六十二、六十三、六十四、六十五、六十六、六十七、六十八、六十九、七十、七十一、七十二、七十三、七十四、七十五、七十六、七十七、七十八、七十九、八十、八十一、八十二、八十三、八十四、八十五、八十六、八十七、八十八、八十九、九十、九十一、九十二、九十三、九十四、九十五、九十六、九十七、九十八、九十九、一百。

แนวทางการดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า
ตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี

๑. การตั้งงบประมาณ

รายการ	รายละเอียด	ลักษณะงบประมาณ
๑.๑ เงินอุดหนุนสำหรับสำรวจข้อมูลจำนวนสัตว์และขึ้นทะเบียนสัตว์ตามโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี - จัดสรรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามจำนวนสุนัข/แมว ทั้งที่มีเจ้าของและไม่มีเจ้าของ จากการสำรวจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่บันทึกข้อมูลสุนัขและแมวในระบบฐานข้อมูลโรคพิษสุนัขบ้าหนึ่งเดียว (Rabies One Data) ตัวละ ๖ บาทต่อปี (งวดที่ ๑ ตัวละ ๓ บาท งวดที่ ๒ ตัวละ ๓ บาท และสำหรับจำนวนสุนัข/แมวที่เพิ่มขึ้น ตัวละ ๖ บาท) - สำรวจข้อมูลจำนวนสุนัข/แมว ทั้งที่มีเจ้าของและไม่มีเจ้าของ โดยให้ทำการสำรวจปีละ ๒ ครั้ง ครั้งแรกภายในเดือนมีนาคม และครั้งที่ ๒ ภายในเดือนสิงหาคม	๑.๑.๑ กรณีจ้างเหมาบริการ	ตั้งงบประมาณในหมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ ประเภทรายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งบริการ (ตั้งงบประมาณตามจำนวนสุนัข/แมว ทั้งที่มีเจ้าของและไม่มีเจ้าของที่ได้จากการสำรวจ)
	๑.๑.๒ กรณีให้บุคลากรในสังกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ	ตั้งงบประมาณในหมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ ประเภทรายจ่ายเกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติราชการที่ไม่เข้าลักษณะรายจ่ายหมวดอื่น ๆ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔
	๑.๑.๓ กรณีให้บุคลากรในสังกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการนอกเวลาราชการ	ตั้งงบประมาณในหมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุประเภท ค่าตอบแทนผู้ปฏิบัติงานนอกเวลาราชการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๔
๑.๒ เงินอุดหนุนสำหรับขับเคลื่อนโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี - จัดสรรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการฉีดวัคซีนป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า ตัวละ ๓๐ บาท โดยจัดสรรตามจำนวนสุนัขและแมว ทั้งที่มีเจ้าของและไม่มีเจ้าของ ในระบบฐานข้อมูลโรคพิษสุนัขบ้าหนึ่งเดียว (Rabies One Data)	๑.๒.๑ กรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเอง	ตั้งงบประมาณในหมวดค่าวัสดุหรือหมวดค่าใช้สอย ประเภทรายจ่ายเกี่ยวเนื่องการปฏิบัติราชการที่ไม่เข้าลักษณะรายจ่ายหมวดอื่น ๆ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีงบประมาณฯ พ.ศ. ๒๕๔๑ แก้ไขเพิ่มเติม ๒๕๔๓
	๑.๒.๒ กรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอุดหนุนให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดดำเนินการ	ตั้งงบประมาณในหมวดเงินอุดหนุน โดยให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๔ และแก้ไขเพิ่มเติม

๒. การจัดทำเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ

๒.๑ นำแผนงาน/โครงการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า หรือโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ในแผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นแนวทางในการจัดทำข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๒ โครงการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า หรือโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ให้ระบุกิจกรรม และค่าใช้จ่ายทั้งหมดตามงบประมาณ เช่น

๑) รายการค่ายาและเวชภัณฑ์ เช่น ค่ายาวัคซีนสุนัขบ้า ค่ายาวัสดุการแพทย์ ค่าใบรับรองการฉีดวัคซีน เครื่องหมายประจำตัวสัตว์ ฯลฯ

๒) รายการค่าวัสดุประชาสัมพันธ์ เช่น แผ่นไว้นิลประชาสัมพันธ์ แผ่นพับประชาสัมพันธ์ ฯลฯ

๓) รายการค่าวัสดุอื่นๆ หรือรายการอื่นๆ ตามความจำเป็นและเหมาะสม

๒.๓ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งงบประมาณการดำเนินงานโครงการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า หรือโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ในหมวดค่าใช้สอย ประเภทรายจ่ายเกี่ยวเนื่องการปฏิบัติราชการ ที่ไม่เข้าลักษณะรายจ่ายหมวดอื่น ๆ โดยถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๑ และแก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๕๓

๒.๔ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถสนับสนุนงบประมาณในการลดจำนวนประชากรสัตว์ (ฉีดยาคุมกำเนิด ทำหมันสัตว์ ฯลฯ) โดยตั้งงบประมาณไว้ในหมวดเงินอุดหนุน เพื่อให้หน่วยงานปศุสัตว์ ทำโครงการมาขอรับการสนับสนุนงบประมาณฯ ทั้งนี้ ต้องดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๓

๓. การดำเนินการก่อนการโอนงบประมาณ

หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดที่จะดำเนินการให้ครอบคลุมจำนวนสุนัขและแมวทั้งหมดก่อนการ ได้รับการโอนจัดสรรงบประมาณจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจพิจารณา ใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการ งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๑ ไปพลางก่อนได้

๔. การจัดทำโครงการ

๔.๑ การจัดหาวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดซื้อวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ได้โดยปฏิบัติ ดังนี้

๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องสำรวจข้อมูลจำนวนสุนัขและแมว แล้วจัดเก็บรวบรวมไว้เป็น ระบบข้อมูลจำนวนสุนัขและแมว และ/หรือขึ้นทะเบียนในฐานข้อมูลของ Rabies One Data ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

๒) ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีสัตวแพทย์หรือบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ ให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นมีหนังสือขอความร่วมมือจากหน่วยงานปศุสัตว์ในเขตพื้นที่ เพื่อขอรับการสนับสนุนบุคลากร และอื่น ๆ สำหรับการณรงค์ป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า

๓) จัดซื้อวัคซีน เวชภัณฑ์และวัสดุ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหาร ราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ และแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๕๘

๔.๒ การประชาสัมพันธ์ให้เจ้าของสัตว์มีความรับผิดชอบต่อสัตว์เลี้ยง นำสัตว์เลี้ยงมารับวัคซีนป้องกัน โรคพิษสุนัขบ้าตามมาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕

๕. การจัดซื้อจัดจ้างวัคซีน

๓.๑ การใช้จ่ายงบประมาณอุดหนุนสำหรับขับเคลื่อนโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี เพื่อเป็นค่าวัคซีนพร้อมวัสดุอุปกรณ์ในการฉีดวัคซีน ให้จัดซื้อจัดจ้างโดยถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อให้ได้ผู้รับจ้างและมีวัคซีนพร้อมสำหรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของทางราชการและประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับเป็นสำคัญ สำหรับรายละเอียดคุณลักษณะวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าสำหรับสัตว์ ภายใต้ข้อเสนอแนะของกรมปศุสัตว์ ดังนี้

- (๑) เป็นวัคซีนที่ได้รับการขึ้นทะเบียนตำรับยาจากกระทรวงสาธารณสุข
- (๒) มีความคุ้มโรคในสัตว์ที่ได้รับการฉีดวัคซีนมานานอย่างน้อย ๑ ปี
- (๓) วันหมดอายุของวัคซีน ไม่น้อยกว่า ๑๒ เดือน นับจากที่ตรวจรับ
- (๔) สามารถใช้วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสุนัข แมว โค และกระบือ
- (๕) อุณหภูมิการเก็บรักษาอยู่ในช่วง ๒ - ๘ องศาเซลเซียส

๓.๒ เนื่องจากราคาวัดขึ้นในปัจจุบันมีราคาสูงกว่าที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจัดสรรงบประมาณให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถโอนงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปสมทบได้ โดยถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๒๖ หรือข้อ ๒๗

๖. การฉีดวัคซีนให้สัตว์

๖.๑ สัตว์จรจัดหรือสัตว์ที่อยู่ในสถานที่สาธารณะ เช่น วัด โรงเรียน สวนสาธารณะ ฯลฯ สามารถดำเนินการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าได้

๖.๒ สัตว์มีเจ้าของ

๑) กรณีไม่มีประกาศจากอธิบดีกรมปศุสัตว์ ตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ เจ้าของสัตว์ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕

๒) กรณีมีประกาศจากอธิบดีกรมปศุสัตว์ หรือผู้ว่าราชการจังหวัด ตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถให้บริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า โดยไม่ต้องเรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕.

การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้นำส่งเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเภทค่าธรรมเนียม โดยไม่ต้องตราข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมดังกล่าว

๖.๓ กรณีพบสัตว์ที่มีอาการของโรคพิษสุนัขบ้า หรือพบตัวอย่างหัวสัตว์ที่ให้ผลบวกต่อโรคพิษสุนัขบ้า (rabies case) ในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและต้องดำเนินการควบคุมการระบาดของโรค (Ring Vaccination) ควรขอรับการสนับสนุนบุคลากรและวัคซีนจากหน่วยงานปศุสัตว์ ในการดำเนินการควบคุมการระบาดของโรค (Ring Vaccine) ในรัศมี ๓ กิโลเมตรจากสถานที่หรือแหล่งที่พบโรค

๗. การบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลโรคพิษสุนัขบ้าหนึ่งเดียว (Rabies One Data)

๗.๑ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเข้าบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลโรคพิษสุนัขบ้าหนึ่งเดียว (Rabies One Data) ได้ที่ URL: <http://www.online.rabiesonedata.ku.ac.th> โดยใช้รหัสรายชื่อผู้ใช้ (User) และใช้รหัสผ่านของผู้รับรองข้อมูล (Manager) เพื่ออนุมัติข้อมูลดังกล่าว

๗.๒ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถตรวจสอบข้อมูลก่อน - หลัง อนุมัติข้อมูลในระบบฐานข้อมูลโรคพิษสุนัขบ้าหนึ่งเดียว (Rabies One Data) ตามข้อ ๔.๑ ได้ที่เว็บไซต์รายงานการบันทึกจำนวนประชากรสุนัขและแมวออนไลน์ URL: <http://www.report.rabiesonedata.ku.ac.th> โดยใช้รหัสผ่านของผู้รับรองข้อมูล (Manager)

๗.๓ การบันทึกข้อมูลจำนวนสุนัขและแมวให้บันทึกข้อมูลทุกตัวที่ได้จากการสำรวจในแต่ละรอบการสำรวจ โดยกำหนดให้มีการสำรวจและการบันทึก ๒ ครั้งต่อปี

๘. การประกาศใช้ข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดทำข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ หมวด ๖ การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ และประกาศให้ประชาชนในเขตพื้นที่รับทราบ รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

๙. การประเมินผลโครงการ

- ๑) สรุปผลสำเร็จการดำเนินงานตามโครงการ
- ๒) ประเมินความคุ้มค่าโครงการ
- ๓) ประเมินความพึงพอใจของประชาชนในพื้นที่
- ๔) จัดทำฎีกาเบิกจ่ายเงิน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๑

ด่วนที่สุด

ที่มท ๐๔๑๐.๕/ว ๑๐๔๖

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๑ เมษายน ๒๕๖๑

เรื่อง แนวทางการดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เพิ่มเติม

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง ๑. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๔๑๐.๕/ว ๑๐๔๕ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๐
๒. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๔๑๐.๕/ว ๗๑๗ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางการดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ฯ เพิ่มเติม จำนวน ๑ ชุด

ตามที่อ้างถึง ๑ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้แจ้งแนวทางการตั้งงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ เงินอุดหนุนสำหรับขับเคลื่อนโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี และเงินอุดหนุนสำหรับสำรวจข้อมูลจำนวนสัตว์และขึ้นทะเบียนสัตว์ ตามโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้ว เพื่อให้การดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งแนวทางการดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ฯ เพิ่มเติม ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

๑. กรณีที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และการจัดทำเทศบัญญัติ ข้อบัญญัติ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว แต่ไม่ได้บรรจุ “โครงการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า” หรือ “โครงการ สัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี” ไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น และในเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ เมื่อได้รับการ สนับสนุนงบประมาณให้พิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑.๑ ให้ดำเนินการ แก้ไข การเพิ่มเติม หรือการเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่นตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ และตามหนังสือกระทรวงมหาดไทยด่วนที่สุด ที่ มท ๐๔๑๐.๓/ว ๖๒๕๗ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ เรื่อง แนวทางการดำเนินการแผนพัฒนาท้องถิ่นปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น

๑.๒ โครงการที่เพิ่มขึ้นให้บรรจุในข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และใช้แผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นแนวทาง โดยกรณีองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นมีได้ตั้งงบประมาณโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ให้พิจารณาโอนงบประมาณ รายการที่เหลือจากการก่อหนี้หรือโครงการไม่มีความจำเป็นต้องจ่ายมาตั้งเป็นรายการใหม่โดยถือปฏิบัติ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๒๖ และข้อ ๒๗

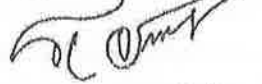
๒. กรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้บรรจุ "โครงการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า" ไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น และในเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๕/ว ๐๑๒๐ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๐ อาจพิจารณาเพิ่มข้อความ "ตามโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้าฯ" ไว้ท้ายชื่อโครงการเดิม เพื่อให้สอดคล้อง กับงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน หรือพิจารณาดำเนินการตามข้อ ๓ ได้

๓. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดำเนินการจัดซื้อวัคซีนป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า ศึกษาวิธีการจัดเก็บวัคซีน การขนส่งวัคซีนที่ถูกต้อง พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบถึงข้อควรรู้ เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า แนวทางปฏิบัติเมื่อต้องนำสัตว์เลี้ยงไปฉีดวัคซีน รวมถึงวิธีปฏิบัติเมื่อถูกสุนัขกัด อย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลดสิ่งส่งมาได้ที่ www.dlso.go.th ในส่วนของ "หนังสือราชการ" รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอรรถ อึ้งเกรียงไกร)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น

ส่วนส่งเสริมการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

โทร. ๐-๒๒๕๔-๕๐๐๐ ต่อ ๒๓๑๕ โทรสาร ๐-๒๒๕๔-๒๐๖๖

แนวทางการดำเนินงานโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า

ตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ

เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เพิ่มเติม

๑. การปรับแผนพัฒนาท้องถิ่น/การจัดทำเทศบัญญัติหรือข้อบัญญัติ

๑.๑ กรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และการจัดทำเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว แต่ไม่ได้บรรจุ “โครงการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า” หรือ “โครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณ วลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี” ไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น และในเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ เมื่อได้รับการสนับสนุน งบประมาณให้พิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑.๑.๑ ให้ดำเนินการ แก้ไข การเพิ่มเติมหรือการเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ และตามหนังสือกระทรวงมหาดไทยด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๓/ว ๗๒๕๗ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ เรื่อง แนวทางการดำเนินการแผนพัฒนาท้องถิ่นปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น

๑.๑.๒ โครงการที่เพิ่มขึ้นให้บรรจุในข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และใช้แผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นแนวทาง โดยกรณีองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นมิได้ตั้งงบประมาณโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ให้พิจารณาโอนงบประมาณ รายการที่เหลือจ่ายจากการก่อหนี้หรือโครงการไม่มีความจำเป็นต้องจ่ายมาตั้งเป็นรายการใหม่โดยถือปฏิบัติ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๑ และที่แก้ไข เพิ่มเติม ข้อ ๒๖ และข้อ ๒๗

๑.๒ กรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้บรรจุ “โครงการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า” ไว้ใน แผนพัฒนาท้องถิ่น และในเทศบัญญัติ/ ข้อบัญญัติ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๕/ว ๐๑๒๐ ลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๐ อาจพิจารณาเพิ่มข้อความ “ตามโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ฯ” ไว้ท้ายชื่อโครงการเดิม เพื่อให้สอดคล้องกับ งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน หรืออาจพิจารณาดำเนินการตามข้อ ๑ ได้

๒. การตั้งงบประมาณ

รายการ	รายละเอียด	ลักษณะงบประมาณ
๒.๑ เงินอุดหนุนสำหรับขับเคลื่อนโครงการ สัตว์ ปลอดภัย คน ปลอดภัย ฯ จัดสรรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการฉีดวัคซีนป้องกันและควบคุมโรค พิษสุนัขบ้า ตัวละ ๓๐ บาท โดยจัดสรรตาม จำนวนสุนัข/แมว ทั้งที่มีเจ้าของและไม่มีเจ้าของ จากการสำรวจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ ส่งหลักฐานการสำรวจให้กรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น (ซีดีบันทึกข้อมูลที่สำรวจ จำนวนสุนัข/แมว หรือรายงานการสำรวจจำนวน สุนัข/แมว ตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๕/ว ๑๗๙ ลงวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๐)	๒.๑.๑ กรณีที่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นดำเนินการเอง ๒.๑.๒ กรณีที่องค์กรปกครอง ส่วน ท้อง ถิ่น อุดหนุนให้ สำนักรงานปศุสัตว์จังหวัด ดำเนินการ	ตั้งงบประมาณในหมวดค่าวัสดุ หรือหมวดค่าใช้สอย ประเภทรายจ่ายเกี่ยวเนื่องการ ปฏิบัติราชการที่ไม่เข้าลักษณะ รายจ่ายหมวดอื่นๆ ตามระเบียบ มท. ว่าด้วยวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ ตั้ง งบประมาณ ใน หมวด เงินอุดหนุนโดยให้ถือปฏิบัติตาม ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๔

รายการ	รายละเอียด	ลักษณะงบประมาณ
๒.๒ เงินอุดหนุนสำหรับสำรวจข้อมูลจำนวนสัตว์และขึ้นทะเบียนสัตว์ตามโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ฯ จัดสรรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามจำนวนสุนัข/แมว ทั้งที่มีเจ้าของและไม่มีเจ้าของ จากการสำรวจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ส่งหลักฐานการสำรวจให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ตัวละ ๖ บาทต่อปี (ซีดีบันทึกข้อมูลสำหรับสำรวจจำนวนสุนัข/แมว หรือรายงานการสำรวจจำนวนสุนัข/แมว ตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๑๕๑๐.๕/ว ๑๗๙ ลงวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๐) โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - สำรวจข้อมูลจำนวนสุนัข/แมว ทั้งที่มีเจ้าของและไม่มีเจ้าของ โดยให้ทำการสำรวจปีละ ๒ ครั้ง ครั้งแรกภายในเดือนมีนาคม และครั้งที่ ๒ ภายในเดือนสิงหาคม - บันทึกข้อมูลในระบบ Thai Rabies Net: www.thairabies.net/trn และ www.thairabies.net/petregis ในกรณีที่ไม่สามารถบันทึกข้อมูลในระบบดังกล่าวได้ ให้บันทึกข้อมูลจำนวนสุนัข/แมว ในรูปแบบเอกสารไฟล์ตามรูปแบบที่กำหนด และส่งข้อมูลดังกล่าวให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบซีดีบันทึกข้อมูล หรือไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ hsw@da.go.th ไปพลางก่อน เมื่อสามารถบันทึกข้อมูลในระบบ Thai Rabies Net: www.thairabies.net/trn และ www.thairabies.net/petregis ได้แล้ว จักแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบันทึกข้อมูลในระบบต่อไป	๒.๒.๑ กรณีจ้างเหมาบริการ ๒.๒.๒ กรณีให้บุคลากรในสังกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ ๒.๒.๓ กรณีให้บุคลากรในสังกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการนอกเวลาราชการ ๒.๒.๔ กรณีนอกเหนือจากรายการข้างต้น	ตั้งงบประมาณในหมวด ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ ประเภทรายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งบริการ (ตั้งงบประมาณตามจำนวนสุนัข/แมว ทั้งที่มีเจ้าของและไม่มีเจ้าของที่ได้จากการสำรวจ) ตั้งงบประมาณในหมวด ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ ประเภทรายจ่ายเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการที่ไม่เข้าลักษณะรายจ่ายหมวดอื่นๆ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ไปราชการของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๙ ตั้งงบประมาณในหมวด ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ ประเภท ค่าตอบแทน ผู้ปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๔ ตั้งงบประมาณและเบิกจ่ายให้ตรงตามรูปแบบและการจำแนกประเภทรายรับ - รายจ่าย งบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓. หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดที่จะดำเนินการให้ครอบคลุมจำนวนสุนัขและแมวทั้งหมดก่อนการได้รับการ โอนจัดสรรงบประมาณจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจพิจารณาใช้ งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการ งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๑ ไปพลางก่อนได้

๔. การจัดเก็บวัคซีน

๔.๑ ระบบลูกโซ่ความเย็น (Cold Chain) เป็นกระบวนการที่จะบริหารจัดการวัคซีน ให้คงคุณภาพดีจากผู้ผลิต ถึงผู้รับบริการ วัคซีนทุกชนิดจะต้องอยู่ในอุณหภูมิที่เหมาะสม มีความเย็นเพียงพอที่จะคงคุณภาพได้ตลอดเวลาที่เก็บรักษาและขนส่งจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง

๔.๒ คุณสมบัติวัคซีน

(๑) วัคซีนเป็นยารักษาที่มีความไวต่อความร้อน และสูญเสียคุณภาพถ้าอยู่ในอุณหภูมิที่ไม่ถูกต้อง ถ้าวัคซีนเสียคุณภาพไปแล้ว จะนำกลับมาใช้ที่อุณหภูมิที่ถูกต้อง ก็ไม่สามารถมีคุณภาพดีเช่นเดิมได้

(๒) วัคซีนบางชนิดไวต่อความเย็น โดยเฉพาะเมื่ออุณหภูมิต่ำกว่า ๐ องศาเซลเซียส จะทำให้วัคซีนเสื่อมคุณภาพ

(๓) วัคซีนส่วนใหญ่มีความไวต่อแสงแดด จึงควรเก็บวัคซีนให้พ้นจากแสงแดด

๔.๓ อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บรักษา

(๑) ตู้เย็นเก็บวัคซีนโดยเฉพาะ จำนวน ๑ ตู้ ที่มีลักษณะ ดังนี้

- ขนาดความสูงไม่ต่ำกว่า ๕ ศอก
- ตู้เย็นชนิด ๑ หรือ ๒ ประตู ฝาประตูทึบแสง แยกระหว่างช่องแช่แข็งและช่องอุณหภูมิ

๒ - ๘ องศาเซลเซียส

- ฉนวนกันความร้อนหนาไม่น้อยกว่า ๓๐ มิลลิเมตร

(๒) กระติก (Vaccine carrier) จำนวน ๑ ใบ ที่มีลักษณะ ดังนี้

- มีความหนาของฉนวนไม่ต่ำกว่า ๓๐ มิลลิเมตร
- ปริมาตรความจุที่เก็บวัคซีน (Vaccine Storage Capacity) ไม่น้อยกว่า ๑.๗ ลิตร
- ไม่มีรอยแตกทั้งด้านในและด้านนอก สะอาด ฝากระติกปิดล็อกได้สนิท
- สามารถบรรจุของน้ำแข็งได้พอดีครบ ๔ ด้าน
- รักษาอุณหภูมิให้อยู่ระหว่าง ๒ - ๘ องศาเซลเซียส อย่างน้อย ๒๔ ชั่วโมง

(๓) ของน้ำแข็ง ที่พอดีกับกระติก พร้อมใช้รวม อย่างน้อย ๔ อัน

(๔) เทอร์โมมิเตอร์ ที่มีการสอบเทียบหรือเทียบเคียงแล้วปีละ ๑ ครั้ง จำนวน ๑ อัน

๔.๔ วิธีการเก็บวัคซีน

เก็บในตู้เย็น

(๑) อุณหภูมิของตู้เย็นในช่องธรรมดาอยู่ในอุณหภูมิ ๒ - ๘ องศาเซลเซียส ไม่ควรวางวัคซีนในช่องแช่แข็ง และควรวางห่างจากฐานอย่างน้อย ๒๐ เซนติเมตร และห้ามเก็บวัคซีนที่ฝาดูเย็น

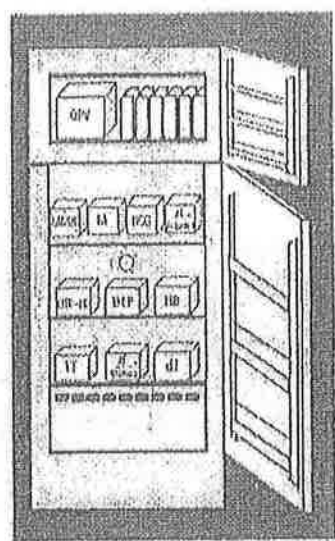
(๒) การจัดเรียงวัคซีนในตู้เย็น: แยกเป็นสัดส่วน มีป้ายแสดงชื่อวัคซีนแต่ละชนิด และมีช่องว่างให้ความเย็นไหลเวียนได้ทั่วถึง วางให้ห่างจากผนัง

(๓) วัคซีนที่หมดอายุก่อน ให้จัดเรียงไว้ด้านนอก ส่วนวัคซีนที่เบิกมาใหม่ให้เก็บไว้ด้านใน ดูแลให้มีการจัดส่งหรือใช้แบบ First Expire First Out

(๔) ตรวจสอบอุณหภูมิเช้า (๘.๓๐ - ๙.๓๐ น.) และเย็น (๑๕.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.) อย่างต่อเนื่องทุกวัน และควบคุมให้อยู่ในอุณหภูมิ ๒ - ๘ องศาเซลเซียส

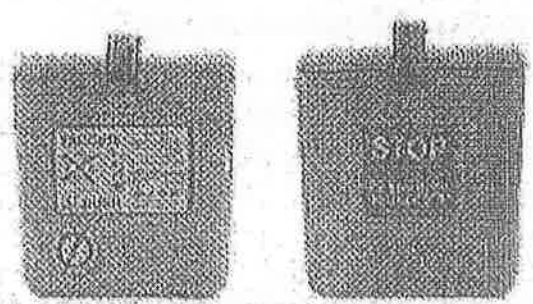
(๕) บันทึกอุณหภูมิที่ตรวจสอบให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และเก็บไว้เพื่อตรวจสอบการทำงานของตู้เย็น ไม่น้อยกว่า ๖ เดือน

(๖) กรณีไฟฟ้าดับถ้าเครื่องปั่นไฟฟ้าสำรองไม่สามารถใช้งานได้ ภายใน ๓ ชั่วโมง ให้ย้ายวัคซีนทั้งหมดไปเก็บไว้ในกระติกหรือกล่องโฟมที่อุณหภูมิ ๒ - ๘ องศาเซลเซียส

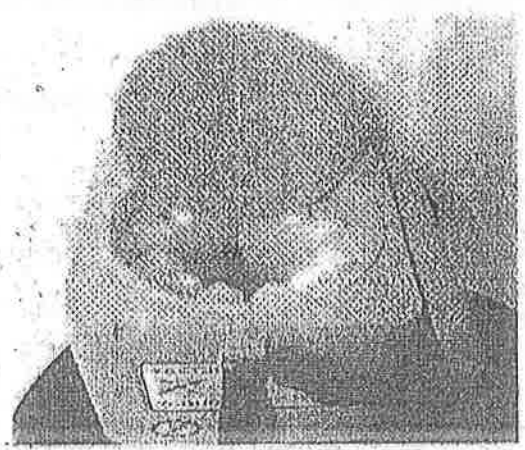
รูปที่ ๕ การจัดเรียงวัคซีน

การเก็บวัคซีนในกระติกวัคซีน (Vaccine carrier) เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการขนส่งหรือเก็บวัคซีนไว้ชั่วคราวเหมือนหีบเย็น แต่มีขนาดเล็กกว่า และเก็บความเย็นได้ไม่นานเท่าหีบเย็น ควรเก็บความเย็นได้นานอย่างน้อย ๒๔ ชั่วโมงและควรมีไอซ์แพค (Icepack) ที่มีขนาดพอดีที่จะจัดเรียงลงในกระติกโดยไม่เคลื่อนไปมา

ด้านหน้า

ด้านหลัง

(๑) วางไอซ์แพคที่เริ่มละลายแล้ว (Conditioned icepack) ในด้านข้างทั้ง ๔ ด้านและด้านบน

(๒) วางเทอโมมิเตอร์ลงกระติกวัดขึ้น แล้วปิดฝาประมาณ ๑๐ - ๑๕ นาที ตรวจอุณหภูมิให้ได้

๒ - ๘ องศาเซลเซียส

(๓) นำวักขึ้นใส่ถุงพลาสติก/ใช้กระดาษห่อ เพื่อป้องกันฉลากหลุดลอกและไม่ให้ขวดวักขึ้นสัมผัสกับไอซ์แพคหรือน้ำแข็งโดยตรง ก่อนนำไปใส่กระติกวัดขึ้น

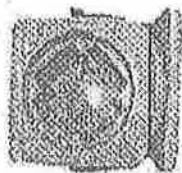
(๔) ในกรณีที่เป้นหีบเย็นหรือกระติกขนาดใหญ่นำวักขึ้นแล้ววางไว้กลางกระติกและวางไอซ์แพคบนห่อวักขึ้นก่อนปิดฝาในกรณีที่เป้นหีบเย็นหรือกระติกขนาดเล็ก

(๕) ปิดฝาให้สนิทและวางไว้ในที่ร่ม

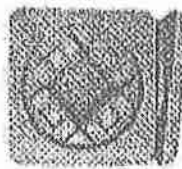
(๖) ถ้ามีแผ่นฟองน้ำ (foam pad) วางใต้ฝาปิด จะช่วยกับความเรียบร้อย และถ้ามีขวดวักขึ้นที่เปิดใช้แล้วให้เสียบขวดวักขึ้นไว้ที่แผ่นฟองน้ำ จะทำให้วักขึ้นไม่ปนเปื้อนเมื่อวางแช่อยู่ในน้ำที่ละลายจากไอซ์แพคบริเวณกันกระติก ในกรณีที่แผ่นฟองน้ำชำรุด ให้ตัดฟองน้ำ/ โฟมใส่แทน

(๗) กรณีไม่มีไอซ์แพค ให้ใช้น้ำแข็งแทน แต่ต้องมีปริมาณมากพอที่จะทำให้อุณหภูมิอยู่ระหว่าง ๒ - ๘ องศาเซลเซียส

ใส่ Icepack ที่เริ่มละลายแล้ว (Conditioned Icepack)

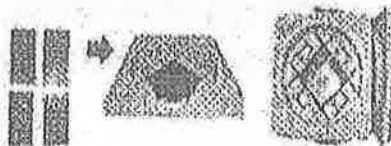

ก่อน

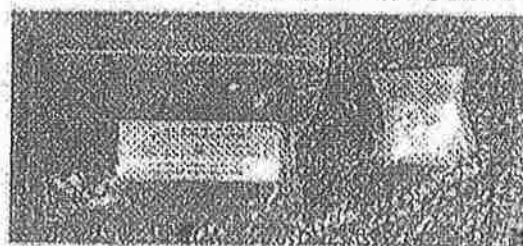

หลัง

ใส่กระดาษหนาแผ่น/
พลาสติก ป้องกัน

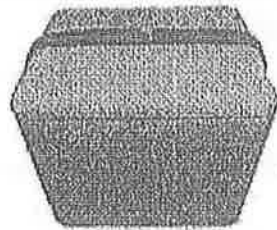
ห่อวักขึ้นเพื่อไม่ให้แตกข้าวและฉลากเปียกน้ำ

นำหัววัดขึ้นใส่ในกระติกและวางฟองน้ำก่อน

ตรวจสอบฝากระติกว่าปิดได้สนิทพร้อมขนย้าย

(๖) การเก็บรักษาหัววัดขึ้นในขณะให้บริการ

- ควรเก็บหัววัดขึ้นในตู้เย็น
- เก็บหัววัดขึ้นในกระติกหรือกล่องโฟมที่มีอุณหภูมิอยู่ในช่วง ๒ - ๘ องศาเซลเซียส
- วางหัววัดขึ้นให้ตั้งตรง
- ห้ามวางหัววัดขึ้นสัมผัสกับไอซ์แพ็คหรือน้ำแข็งโดยตรง
- หัววัดขึ้นใส่ในซองแล้วให้บริการทันที ห้ามเตรียมไว้เป็นจำนวนมาก
- ห้ามมีเข็มปักหัววัดขึ้น ในระหว่างที่รอให้บริการ
- เปิดฝากระติกหัววัดขึ้นเมื่อจำเป็นเท่านั้นและควรปิดให้สนิท

๔.๕ การดูแล บำรุงรักษา อุปกรณ์ Cold chain

(๑) ตู้เย็น

- ทำความสะอาดรอบนอกตู้เย็น และขอบยางฝาตู้เย็นไม่ให้มีเชื้อราเกาะติด วางตู้เย็นตั้งตรงและห่างจากฝาผนังแต่ละด้านไม่ต่ำกว่า ๖ นิ้ว
- ประตูตู้เย็นปิดสนิทป้องกันไม่ให้ความเย็นออก ตรวจสอบโดยใช้กระดาษ A๔ สอดเข้าไป แล้วปิดฝาดูหากสามารถดึงกระดาษออกได้ แสดงว่า ขอบยางเสื่อมและอาจทำให้ฝาตู้เย็นปิดไม่สนิท
- ปลั๊กตู้เย็น มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้ มี Breaker เกะกะของตู้เย็น หรือ ตู้เย็นใช้ได้อายุเกิน ๕ ปี (ไม่ใช่ปลั๊กต่อพ่วง) ห้ามทำการปิดทับให้แน่น หรือ ตู้เย็นใช้หลายได้อายุเกิน ๕ ปี (ไม่ใช่ปลั๊กต่อพ่วง) ให้ใช้เทปฉนวนปิดช่องที่เหลือ
- ละลายน้ำแข็งในช่องแช่แข็ง เมื่อเกาะหนาเกิน ๕ มิลลิเมตร
- ใส่ขวดน้ำที่มีฝาปิด (ปริมาณน้ำไม่ต่ำกว่า ๓ ใบ ๔ ของขวด) หรือ Cool Pack ไว้ให้เต็มช่องแช่แข็งหรือ ฝาประตูตู้เย็น เพื่อเก็บรักษาอุณหภูมิตู้เย็นให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด

(๒) กระตักหรือกล่องโฟม

- ต้างให้สะอาด และตากไว้ในที่ร่ม เมื่อแห้งสนิทแล้วให้เก็บไว้ในที่ร่มให้เรียบร้อย
- ตรวจสอบรอยแตกร้าว ถ้ามีผลต่อการเก็บรักษาอุณหภูมิ ต้องจัดหาใหม่

(๓) ขงน้ำมันพืช

- เก็บในช่องแช่แข็ง เพื่อหมุนเวียนออกไปใช้ เมื่อส่งกลับมา ให้ตรวจสอบรอยแตกร้าว ไม่รั่วซึม
- ระดับน้ำในขงน้ำมันพืช ต้องไม่มากกว่าระดับที่กำหนด เพราะน้ำมันที่แข็งตัวจะขยายออกจนทำให้

แตกร้าวได้

(๔) เทอร์โมมิเตอร์

- ตรวจสอบว่าใส่ตำแหน่งตู้เย็น บริเวณที่เก็บวัคซีนที่ไวต่อความเย็นมากที่สุด
- ระวังอย่าให้หลอดหรือสายกระแทกพื้นตู้เย็นหรือพื้นห้อง เมื่อเวลาเปิด-ปิด ตู้เย็น
- สอบเทียบหรือเทียบเคียงกับเทอร์โมมิเตอร์มาตรฐานแล้วปีละ ๓ ครั้ง

ที่มา : ๑. มาตรฐานการดำเนินงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค สำนักโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค

๒. <https://www.gunvaccine.com/กระตักวัคซีน>

๓. ข้อมูลระบบภูมิคุ้มกัน (Cold Chain) จากการสุ่มสำรวจ

๕. ข้อมูลที่ควรรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า

วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าคืออะไร

วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า เป็นวัคซีนที่ผลิตโดยการทำลายเชื้อจุลินทรีย์เพื่อไม่ให้ก่อโรค (ทั้งจากการใช้ความร้อนและสารเคมี) แต่ไม่ทำให้สารก่อภูมิต้านทานเสียหาย ยังสามารถกระตุ้นให้ร่างกายสร้างภูมิคุ้มกันได้

สัตว์ชนิดใดบ้างที่ควรฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทุกชนิด (โดยสัตว์แพทย์จะเป็นผู้พิจารณาในการฉีดวัคซีนในสุนัขและแมว) ที่มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง และไม่อยู่ในสภาวะเครียด

เริ่มฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าได้เมื่ออายุเท่าไร และจะต้องให้จำนวนกี่ครั้ง

เริ่มฉีดครั้งแรกที่ อายุ ๓ เดือน และฉีดกระตุ้นอีกครั้งในอีก ๓ เดือนหรือ ๓ เดือน จากนั้นฉีดกระตุ้นเป็นประจำทุก ๑ ปี

หลังจากสัตว์ได้รับวัคซีนแล้วต้องดูแลอย่างไร

๑. หลังฉีดวัคซีนควรพักดูอาการอย่างน้อย ๓๐ นาที ถึง ๑ ชั่วโมง ให้แน่ใจว่ามีอาการปกติ
๒. อาการที่อาจพบเป็นปกติหลังจากสัตว์ได้รับวัคซีนได้แก่ อ่อนเพลีย มีไข้ต่ำๆ หรือเบื่ออาหาร หากหลังจาก ๔๘ ชั่วโมง อาการดังกล่าวยังคงอยู่ควรปรึกษาสัตวแพทย์
๓. งดอาบน้ำหลังได้รับการฉีดวัคซีนเป็นเวลา ๗ วัน

อาการข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นหลังการฉีดวัคซีน

๑. มีอาการบวมแดงผื่นแพ้บริเวณที่ฉีดวัคซีน
๒. มีอาการซึม อ่อนเพลีย บางตัวอาจจะพบว่ามีไข้
๓. อาการอื่นๆ เช่น อาเจียร ท้องเสีย ถ่ายเหลว ตาลูกเขย หากพบอาการดังกล่าว ควรรับนำสัตว์ไปพบสัตวแพทย์

หลังฉีดวัคซีนสัตว์เลี้ยงจะมีภูมิคุ้มกันเมื่อไหร่

ประมาณ ๒ สัปดาห์ภายหลังจากการฉีดวัคซีน ร่างกายจึงจะสามารถสร้างภูมิคุ้มกันโรค โดยความสามารถในการสร้างภูมิคุ้มกันของสัตว์แต่ละตัว ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย หากมีการติดเชื้อก่อนที่ระดับภูมิคุ้มกันจะสูงเพียงพอสัตว์ก็อาจเป็นโรคได้

อันตรายหากสุนัขของท่านได้รับการฉีดวัคซีนในกรณีเช่นนี้

วัคซีนที่ฉีดถูกเก็บรักษาไม่ถูกต้อง เช่น ไม่ได้แช่เย็น (๒-๘ องศาเซลเซียส) หรือผ่านการแช่แข็ง หรือวัคซีนวางอยู่กลางแจ้งแดด วัคซีนปดอม ใช้แก้วใส่แทน หรือวัคซีนหมดอายุ

โรคพิษสุนัขบ้า

โรคพิษสุนัขบ้า หรือโรคกลัวน้ำ (Rabies, Hydrophobia) หรือในภาษาอีสานเรียกว่า "โรคหมาว้อ" เป็นโรคติดเชื้อไวรัสจากสัตว์สู่คน (Zoonosis) จัดเป็นโรคติดเชื้อที่ร้ายแรงที่ยังไม่มีทางเยียวยารักษา ผู้ป่วยทุกรายที่มีอาการแสดงมักจะเสียชีวิตภายในเวลาเพียงไม่กี่วัน และในปีหนึ่ง ๆ จะมีผู้ที่เสียชีวิตจากโรคนี้อยู่พอสมควร (แต่ในระยะหลัง ๆ นี้ในประเทศไทยมีรายงานผู้ป่วยที่เสียชีวิตลดลงเหลือปีละไม่ถึง ๑๐ ราย) ซึ่งผู้ป่วยมักมีประวัติถูกสุนัขกัดแล้วไม่ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันเพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ แต่โรคนี้สามารถป้องกันได้ด้วยการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าตั้งแต่ถูกสัตว์ที่มีเชื้อพิษสุนัขบ้ากัดใหม่ ๆ

องค์การอนามัยโลกรายงานว่า มีผู้เสียชีวิตจากโรคนี้ประมาณปีละ ๓๕,๐๐๐-๕๐,๐๐๐ ราย ซึ่งส่วนใหญ่จะเกิดในประเทศด้อยพัฒนาและกำลังพัฒนา โดยพบในประเทศอินเดียสูงสุดถึงประมาณปีละ ๒๐,๐๐๐ ราย ในขณะที่ประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างในประเทศสหรัฐอเมริกาพบได้เพียงประมาณปีละ ๒ ราย

ในปีหนึ่ง ๆ มีคนที่ถูกสุนัขบ้าหรือสัตว์อื่น ๆ ที่สงสัยว่ามีเชื้อพิษสุนัขบ้ากัดหรือข่วน ที่ต้องได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันเป็นจำนวนมาก ทำให้เสียค่าใช้จ่ายในเรื่องวัคซีนจำนวนมาก และนำความหวาดกลัวหรือความวิตกกังวลมาสู่ครอบครัวของคนที่ถูกกัดมากมาย

สาเหตุของโรคพิษสุนัขบ้า

โรคพิษสุนัขบ้าเกิดจากเชื้อพิษสุนัขบ้า หรือ เชื้อไวรัสเรบีส (Rabies virus ซึ่งเป็น Lyssavirus type ๑ ในตระกูล Rhabdoviridae) ที่อยู่ในน้ำลายของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ที่พบได้บ่อยที่สุด คือ สัตว์ในตระกูลสุนัข (ทั้งสุนัขบ้านและสุนัขป่า เช่น หมาป่า หมาจิ้งจอก หมาไน) และสัตว์ตระกูลแมว (ทั้งแมวบ้านและแมวป่า) นอกจากนี้ยังอาจพบได้ในค้างคาว หนู วัว ควาย แกะ แพะ ม้า ลา อูฐ กระรอก พังพอน สกั้ง และสัตว์ในตระกูลหนู (ทั้งหนูบ้าน หนูนา หนูป่า)

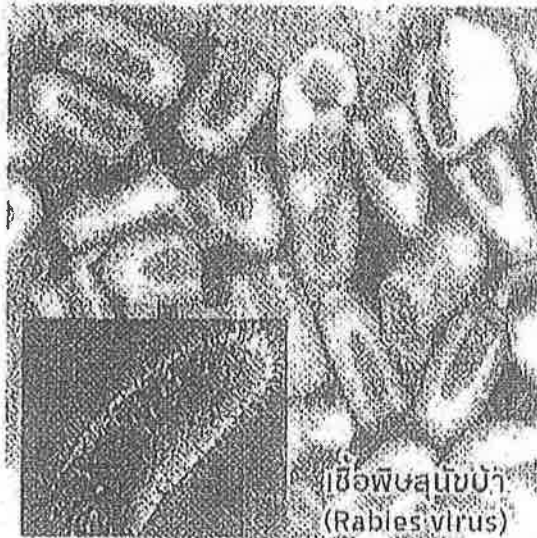

IMAGE SOURCE : web.stanford.edu, www.timesofisrael.com

เชื้อพิษสุนัขบ้าจะเข้าสู่ร่างกายได้ทางบาดแผลบนผิวหนังที่ถูกสัตว์กัด ข่วน หรือเข้าผ่านทางรอยดลอกเล็ก ๆ บ่อย ๆ ของแผลที่ถูกน้ำลายสัตว์ (แต่ถ้าผิวหนังเป็นปกติ เชื้อจะเข้าไปไม่ได้) หรือเข้าผ่านทางเยื่อเมือกต่าง ๆ ได้แก่ เยื่อบุตา เยื่อบุจมูก เยื่อบุช่องปาก

นอกจากนี้ เชื้อยีสต์จะเข้าสู่ร่างกายได้จากการที่คนหายใจเอาละอองไอน้ำที่มีเชื้อโรคอยู่ (แต่ก็พบได้น้อยมาก เช่น การเข้าไปในถ้ำที่มีค้างคาวอยู่มากเป็นล้าน ๆ ตัว หรือเริ่มใช้กระดาษที่ในห้องน้ำที่คนทำงานอยู่ กับ เชื้อไวรัสชนิดนี้) และมีรายงานด้วยว่า มีผู้ป่วยที่ติดเชื้อยีสต์จากอาหารที่ถูกถ่ายกระเจตมาประมาณ ๔๖ ราย จากทั่วโลก และจากการปลูกถ่ายอวัยวะอื่น ๆ ประมาณ ๓ ราย ซึ่งอาจเกิดจากผู้ป่วยเป็นโรคพิษสุราเรื้อรังและไม่ได้ รับการวินิจฉัยโรคในขณะแรก

หมายเหตุ : ในบ้านเราสุนัขเป็นสาเหตุสำคัญของการเกิดโรคที่พบได้บ่อยที่สุดประมาณ ๔๖% รองลงมาคือแมว ประมาณ ๓-๔% แต่ในประเทศที่พัฒนาแล้วแทบจะไม่พบว่ามีสุนัขและสัตว์เลี้ยงในบ้านชนิดอื่น ๆ เป็นสาเหตุของการเกิดโรค เนื่องจากมีการควบคุมการให้อาหารป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์เลี้ยงอย่างเข้มงวดและไม่มีสัตว์จรจัด ซึ่งสัตว์ที่เป็นสาเหตุส่วนใหญ่ประมาณ ๔๐% จะเป็นสัตว์ป่า เช่น ค่าง แรคคูน สุนัขจิ้งจอก

การก่อโรคของเชื้อพิษสุนัขบ้า

ชีวิตก่อโรคทั้งในคนและในสัตว์จะคล้ายคลึงกัน คือ เมื่อเชื้อพิษสุนัขบ้าจากน้ำลายสัตว์เข้าสู่ร่างกายทางบาดแผลแล้ว เชื้อจะอยู่บริเวณกล้ามเนื้อที่ใกล้บาดแผลนั้นแล้วแบ่งตัวเพิ่มจำนวนมากขึ้น แล้วจึงเดินทางเข้าไปสู่เส้นประสาทส่วนปลายที่เชื่อมกับอวัยวะอื่น ๆ จากเส้นประสาทส่วนปลาย เชื้อจะเดินทางต่อไปเพื่อไปยังไขสันหลัง (อัตราความเร็วในการเดินทางประมาณวันละ ๑๖-๒๕ มิลลิเมตร) เมื่อเชื้อเข้าสู่ไขสันหลังได้แล้ว ผู้ป่วยจะเริ่มแสดงอาการ (ระยะอาการนำของโรค) จากไขสันหลังเชื้อก็จะเดินทางเข้าสู่สมองอย่างรวดเร็วในอัตราความเร็วประมาณวันละ ๒๐๐-๔๐๐ มิลลิเมตร ดังนั้น ยิ่งแผลอยู่ใกล้สมองมากเท่าไร ระยะเวลาฟักตัวจะยิ่งสั้นเท่านั้น เช่น ผู้ที่ถูกกัดที่หน้าและศีรษะรุนแรงมักจะใช้เวลาฟักตัวสั้น

เมื่อเชื้อเข้าสู่สมองแล้วจะทำให้เกิดภาวะอักเสบ ส่งผลให้ผู้ป่วยมีอาการทางระบบประสาท หลังจากนั้นเชื้อโรคจะเดินทางกลับเข้าสู่เส้นประสาทส่วนกลางอีกครั้ง และเข้าสู่เนื้อเยื่อและอวัยวะต่าง ๆ ที่ร่างกายนั้น มีหัวใจ ดวงตา หัวใจ ตับ ต่อมพาราไธไรด์ และที่สำคัญคือ “ต่อมน้ำลาย” ที่เชื้อจะสามารถแบ่งตัวเพิ่มจำนวนได้มากมาย เมื่อถูกสัตว์กัดจึงติดเชื้อที่มีอยู่ในน้ำลายของสัตว์นั้นเอง ในบางครั้งเชื้ออาจเดินทางเข้าสู่สมองโดยไม่ติดการแบ่งตัวเพิ่มจำนวนก็ได้ ซึ่งจะทำให้ระยะเวลาฟักตัวของโรคล้นกว่า ๙ ปี หรือบางครั้งเชื้อก็อาจเข้าไปอยู่ในเซลล์อื่น ๆ เช่น มาโครฟาจ (macrophage) เป็นเซลล์ชนิดหนึ่งที่ช่วยกำจัดเชื้อแต่เชื้อโรคสามารถอยู่รอดได้ ซึ่งจะช่วยให้มีระยะเวลาฟักตัวของโรคยาว

ระยะฟักตัวของโรคพิษสุนัขบ้า (ตั้งแต่ถูกกัดจนกระทั่งมีอาการ) คือ ๔ วัน ถึง ๙ ปี แต่ส่วนใหญ่แล้วจะเกิดขึ้นในช่วง ๒๐-๔๐ วันหลังจากที่ผู้ป่วยได้รับเชื้อ และมีส่วนน้อยที่จะพบอาการหลังจากได้รับเชื้อมาแล้วมากกว่า ๑ ปี (แต่เคยมีรายงานว่าผู้ป่วยบางรายอาจใช้เวลามากถึง ๑๙ ปีก็มี) ช่วงนี้ระยะเวลาฟักตัวของโรคจะสั้นหรือยาวก็ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย คือ บริเวณที่ถูกกัด ความรุนแรงของบาดแผลที่ลึกแค่ไหน ชนิดของสัตว์ที่กัด ปริมาณของเชื้อที่เข้าไปในบาดแผล และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการรักษาแผลดังกล่าว

อาการของโรคพิษสุนัขบ้า

อาการของผู้ป่วยที่เป็นโรคพิษสุนัขบ้าสามารถแบ่งออกได้เป็น ๓ ระยะ คือ

๑. **ระยะอาการนำของโรค (Prodromal)** ผู้ป่วยจะมีอาการต่าง ๆ ที่ไม่จำเพาะ เช่น มีไข้ต่ำ ๆ ประมาณ ๓๘-๓๘.๕ องศาเซลเซียส หนาวสั่น นอนไม่หลับ อ่อนเพลีย เบื่ออาหาร เจ็บคอ กลืนลำบาก อาเจียน บวมที่คอ หอบเหนื่อย อาจมีอาการกระสับกระส่าย สุกใสกลืน ผื่นก้นงู มีความรู้สึกกลัว นอนไม่หลับ อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย และอาการจำเพาะที่แพทย์สามารถใช้ในการวินิจฉัยโรคนี้ได้ คือ บริเวณบาดแผลที่ถูกกัดอาจมีอาการปวดเคือง คัน ชา เหน็บ หรือปวดแสบปวดร้อน (โดยเฉพาะแผลอาจจะหายสนิทแล้วก็ได้) โดยจะเริ่มจากบริเวณบาดแผลก่อนแล้วจะลามไปที่หัวแขนและขา

๓. ระบุปรากฏอาการทางระบบประสาท (Acute neurological) เป็นอาการเฉพาะของโรคนี้ ซึ่งมักจะเกิดขึ้นภายหลังระยะเวลาการนำส่งโรคประมาณ ๖-๑๖ วัน ซึ่งในระยะนี้จะพบอาการอย่างอื่น ๑ อย่าง ได้แก่

- **แบบอคูนิคัส (Oculosis cerebra)** ซึ่งเป็นกลุ่มที่พบได้น้อยที่สุดประมาณ ๘๐% ของผู้ป่วยโรคนี้ สัญญาณที่สังเกต ในระยะแรก ๆ ผู้ป่วยอาจมีไข้หรืออาเจียนได้ สับสน เห็นภาพหลอน การเคลื่อนไหวกระตุก ซึ่งจะมีต่อเนื่องเมื่อผู้ป่วยตื่นจากหลับแล้ว เช่น แสง เล็บ เป็นต้น ดังนั้นจึงมักจะมีการตรวจระดับความรู้สึกรู้ตัว คือ เตือนสติ เตือนใจได้กลับคืนมา ซึ่งในขณะที่ความรูสึกตัวดี ผู้ป่วยจะพูดตอบโต้ได้เป็นปกติ แต่ในขณะที่ความรูสึกตัวไม่ดี ผู้ป่วยจะมีอาการกระวนกระวาย ผุดผุดลุกนั่ง เดินเพ่นพ่าน อยู่นิ่งไม่ได้ คลุ้มคลั่ง เอะอะอาละวาด ต่อมาผู้ป่วยจะมีอาการกลืนน้ำ (Hydrophobia: ตอนดื่มน้ำจะปวดเกร็งกล้ามเนื้อคอหอยทำให้กลืนไม่ได้ แล้วไม่กล้าดื่มน้ำทั้ง ๆ ที่กระหายน้ำมาก หรือบางรายเมื่อจะดื่มน้ำก็กลืนแล้ว) กลั้วลม (Aerophobia: เพียงแค่คนรอบข้างที่หายใจหรือหายใจเข้าหรือออกมา หรือเมื่อผู้ป่วยหายใจเข้าหรือมีลมหายใจผ่านเข้า กระพอกกล้ามเนื้อกระบังลม และกล้ามเนื้อของกล่องเสียง ก็จะทำให้เกิดการสำลักหรือหอบหืด) ผิดปกติและก่อให้เกิดความเจ็บปวด ที่ไม่ใช่ในเยื่อหุ้มสมอง เช่น เจ็บหัว เจ็บกล้ามเนื้อขา เป็นต้น ซึ่งจะพบได้เกือบทุกราย แต่ไม่จำเป็นที่จะสามารถทนทั้งระยะอาการก็ได้ และอาการเหล่านี้จะหายไปเมื่อผู้ป่วยเริ่มรู้สึกรู้ตัว นอกจากนั้น ยังพบอาการถอนหายใจเป็นพัก ๆ (มักพบในระยะหลังของโรค) และอาการโศก คร่ำครวญแบบระส่ำระสายชนิดไม่มีที่ เช่น น้ำลายไหล น้ำตาไหล เหงื่อออกมาก ขนลุก และในผู้ป่วยบางรายมีอาการเจ็บปวดอวัยวะและหลังน้ำออกสู่ไขสันหลัง ซึ่งเกิดขึ้นเองโดยไม่รู้ตัว และในที่สุดผู้ป่วยจะเสียชีวิตจากพิษ ผดผื่น ผื่นพุพอง และเส้นชีวิตภายใน ๖-๗ วัน (โดยเฉลี่ยคือ ๔-๕ วัน) อาการที่พบอย่างอื่น

- **แบบอัมพาต (Paralytic form)** ซึ่งเป็นกลุ่มที่พบได้รองลงมาประมาณ ๒๐% ผู้ป่วยมักมีอาการไข้ร่วมกันด้วย และมีแขนขาและหัวบริเวณคอและหน้า มีอาการกล้ามเนื้อปัสสาวะไม่อยู่ พบอาการกลืนน้ำและกลั้วลมประมาณ ๔๐% ผู้ป่วยกลุ่มนี้มักจะเสียชีวิตช้ากว่าแบบอคูนิคัส คือ เฉลี่ยประมาณ ๑๖-๒๐ วัน (ในบางรายผู้ป่วยจะเสียชีวิตก่อนอาการจะแสดงอย่างชัดเจนหรือ (Guillain-Barre syndrome) ได้บ้าง)

- **แบบแสดงอาการไม่ตรงตามแบบ (Atypical form)** ซึ่งพบได้ในผู้ป่วยบางราย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผู้ป่วยที่ถูกควบคุมความดัน ในระยะแรกผู้ป่วยมีอาการปวดประสาทหรือกล้ามเนื้ออ่อนแรง ต่อมาจะมีอาการแขนขาซีกหนึ่งขึ้นอีกรีกหนึ่งหรือขา 2 ข้างมีอาการซีกและการเคลื่อนไหวผิดปกติ แต่ไม่พบอาการกลืนน้ำ กลั้วลม หรืออาการถอนหายใจจากระบบประสาทอัตโนมัติแล้วผู้ป่วยกลับมีอาการดีขึ้น

๔. **ระยะไม่รู้สึกรู้ตัว หรือ ระยะสุดท้าย (Coma)** ผู้ป่วยทุกรายไม่ว่าจะมีอาการแสดงแบบใดเมื่อเข้าสู่ระยะสุดท้ายก็จะมีอาการหมดสติและเส้นชีวิตจากระบบประสาทและไหลเวียนโลหิตล้มเหลว รวมทั้งหัวใจเริ่มผิดปกติ ภายใน ๑-๓ วันหลังมีอาการไม่รู้สึกรู้ตัว ถ้าผู้ป่วยมาโรงพยาบาลในระยะนี้แพทย์อาจวินิจฉัยโรคได้ยาก เพราะอาจเข้าใจผิดคิดว่าเกิดจากโรคสมองอักเสบจากสาเหตุอื่นได้

IMAGE SOURCE : en.wikipedia.org (by Centers for Disease Control and Prevention)

๓๑ สำหรับในสัปดาห์ อาการระยะท้าย ๓ ในคน แต่การกักตัวอาจไม่เพียงพอที่จะป้องกันและเสียชีวิตเร็วเกินไปคน ๓

อาการโรคพิษสุนัขบ้าในสุนัข/แมว

สุนัข แมว หรือสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่เป็นโรคพิษสุนัขบ้าจะแสดงอาการออกภายใน ๒ อาทิตย์ ได้แก่

๑. แบบดุร้าย ส่วนใหญ่สุนัขที่เป็นโรคพิษสุนัขบ้ามักจะแสดงอาการแบบดุร้าย โดยในระยะแรกเริ่มสุนัขจะมีลักษณะผิดไปจากเดิม เช่น สุนัขที่เคยเคยคลุกคลีกับเจ้าของจะแยกตัวและมีการหลบหลีกหรือสุนัขที่ไม่เคยคลุกคลีกับเจ้าของกลับมากอดเลียแข้งเลียขาของ เจ้าของอีก ๒-๓ วันต่อมาจะเข้าสู่ระยะตื่นเต้น โดยสุนัขจะหมกตัวอยู่ตามมุมมืด คอยสนใจสิ่งไปมาเคลื่อนไหวและสิ่งกระตุ้นต่าง ๆ ต่อมาสุนัขจะมีการกระวนกระวาย อาจแสดงอาการรับแสงหรือไว้วางใจที่มากเกินไป เช่น ก้มหน้า เดิน เศษไม้ แล้วจะเริ่มเหินหวาดระแวง หลีกหลั่น ตั๊กคย สัตว์ และทุกสิ่งทุกอย่างที่ขวางหน้า สุนัขจะมีการเสียงเห่าหอนผิดปกติ ถ่มน้ำลาย น้ำลายไหลยืด ต่อมาจะมีการขวางกั้นบริเวณ เจ้าของเจ้าของที่ สุนัขจะแสดงอาการในระยะตื่นเต้นนี้ประมาณ ๓-๗ วัน ในช่วงสุดท้ายอาจมีอาการชักแล้วตาย หรือเข้าสู่อาการระยะสุดท้ายคือ ระยะล้มเหลว โดยสุนัขจะเกิดอาการอัมพาตทั้งตัว สุนัขจะล้มลงแล้วลุกขึ้นไม่ได้และมักจะตายภายใน ๒-๓ วัน
๒. แบบเชื่องซึม จะค่อนข้างสังเกตได้ยากเพราะจะแสดงอาการป่วยเหมือนสัตว์เป็นโรคอื่น ๆ เช่น โรคหวัด สุนัขที่แสดงอาการแบบเชื่องซึมจะง่วงซึม นอนซม ไม่กินอาหารและน้ำ ชอบบ้วนน้ำลายในท่อน้ำลาย และจะไม่แสดงอาการดุร้าย แต่จะกัดหรือจับคนหรือสัตว์อื่นเมื่อถูกรบกวนหรือถูกบังคับหรือเมื่อผู้เลี้ยงเขย่าหรืออาหารหรือพาไปให้ หรืออาจแสดงอาการคล้ายกับมีไข้หรือจะดุกลัดกลืน เช่น โย ใช้กระดาษขูด ต่อมาเมื่ออาการกำเริบมากขึ้นจะเดินโหล่นประมาณ ๒-๓ วันแล้วล้มลงทั้งตัว และมักจะตายภายใน ๓-๗ วันหรืออาจแสดงอาการ (ส่วนใหญ่คือประมาณ ๔-๖ วัน) โดยไม่แสดงอาการล่วงหน้า ยักขโนโคน

ข้อสังเกตเพิ่มเติม : สุนัขตัวผู้จะเป็นโรคพิษสุนัขบ้ามากกว่าสุนัขตัวเมีย, สุนัขที่มีอายุน้อยจะเป็นโรคพิษสุนัขบ้ามากกว่าสุนัขที่มีอายุมาก และสุนัขทุกตัวจะมีความเสี่ยงไม่เพียงสุนัขนำไล่นั่นเดียวกับสุนัขใด

การวินิจฉัยโรคพิษสุนัขบ้า

เนื่องจากอาการของโรคพิษสุนัขบ้าในช่วงระยะแรกๆ ของโรคจะเป็นอาการที่ไม่จำเพาะ และอาการแสดงในระยะปรากฏอาการทางระบบประสาทในช่วงแรกก็คล้ายกับโรคสมองอักเสบจากเชื้ออื่น ๆ รวมทั้งประวัติการถูกสัตว์กัดในผู้ป่วยที่อาจจะไม่ชัดเจน แพทย์จึงต้องอาศัยการตรวจทางห้องปฏิบัติการที่จำเพาะเพื่อช่วยยืนยันการวินิจฉัยว่าอาการที่ปรากฏนั้นจากโรคพิษสุนัขบ้าไม่ใช่จากเชื้ออื่น ๆ เพราะถ้าเป็นเชื้ออื่นบางชนิด เช่น เชื้อไวรัส แพทย์จะให้การรักษาโดยการให้ยาที่จำเพาะต่อไวรัสนั้น เป็นต้น โดยวิธีการตรวจทางห้องปฏิบัติการดังกล่าวนี้ ได้แก่

๑. Direct fluorescent antibody test เป็นการวัดชิ้นเนื้อผิวหนังบริเวณรอยแผลที่โดนกัดหรือรอยขีดข่วนด้วยวิธีการใช้สารเรืองแสง ซึ่งจะพบเชื้ออยู่ในบริเวณเส้นประสาทได้ชัดเจน ซึ่งเก็บวิธีที่มีความแม่นยำสูง
๒. RT-PCR เป็นการตรวจหาเชื้อไวรัสจากน้ำลาย น้ำไขสันหลัง หรือเนื้อเยื่ออื่น ๆ จากผู้ป่วย โดยเป็นการตรวจหาสารพันธุกรรมที่จำเพาะต่อเชื้อไวรัส ซึ่งเป็นวิธีที่มีความแม่นยำสูงเช่นกัน และมีราคาแพง
๓. การตรวจหาสารภูมิคุ้มกันที่จำเพาะต่อเชื้อไวรัส ซึ่งเป็นวิธีที่มีความแม่นยำไม่ต่ำนัก
๔. ในกรณีที่ผู้ป่วยเสียชีวิตแล้ว เมื่อผ่าศพไปส่งพิสูจน์ระดับลักษณะของเซลล์ประสาทที่มีความจำเพาะกับโรคนี้น่าจะเรียกว่า “แมกนีฟิเคชัน” (Maggie bodies) อยู่ภายในเซลล์

ส่วนการตรวจทางห้องปฏิบัติการอื่น ๆ ที่ไม่จำเพาะต่อโรคพิษสุนัขบ้า อาจใช้ตรวจเชื้อไวรัสชนิดโรคอื่น ๆ ในเบื้องต้นได้ ได้แก่

- การตรวจเลือดซีบีซี (CBC) ส่วนใหญ่จะพบว่ามีเม็ดเลือดขาวที่ผิดปกติได้แก่เม็ดเลือดขาวชนิดลิมโฟไซต์ที่เพิ่มขึ้น
- การตรวจน้ำไขสันหลัง ซึ่งจะพบเม็ดเลือดขาวสูง เพราะโดยปกติแล้วน้ำไขสันหลังจะไม่พบเม็ดเลือดขาว
- การถ่ายภาพสมองด้วยคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า (MRI) ซึ่งจะพบความผิดปกติ

สิ่งที่ตรวจพบในผู้ป่วยโรคพิษสุนัขบ้า

- แพทย์มักตรวจพบว่า ผู้ป่วยมีไข้ สับสน กระวนกระวาย หงุดหงิดง่าย และที่รีฟลิวส์ อาการกลัวน้ำ และกลัวลม บางรายอาจมีอาการเหงื่อออกมาก อ้วก อาเจียน ชัก หรือหมดสติ

การพิจารณาการเสี่ยงต่อการติดเชื้อพิษสุนัขบ้าจากลักษณะการสัมผัสกับสัตว์

ในการจะพิจารณาว่าผู้ป่วยรายใดที่ถูกต้องแล้ว มีเชื้อโรค กัด หรือข่วน จำเป็นต้องสังเกตขึ้นกับสุนัขบ้านและสุนัขจรจัด สุนัขหรือไม่นั้น ในแต่ละประเทศจะมีแนวทางในการรักษาที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะการควบคุมการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์มีความเข้มงวดแตกต่างกันโดยสิ้นเชิงตามข้อมูลของสัตว์ที่เป็นโรคไม่เท่ากัน สัตว์ใน ประเทศไทยยังมีแนวทางปฏิบัติดังนี้

ระดับความเสี่ยงของการ
สัมผัสโรค

ลักษณะการสัมผัส

แนวทางการปฏิบัติ

ระดับที่ ๑ (การสัมผัสที่ไม่ ติดโรค)	๑. ถูกสัตว์กัด บิดอาหาร ป้อนน้ำ โดยที่ผิวหนังไม่มี แผลหรือรอยแตก	๑. ล้างบริเวณที่สัมผัส
	๒. ถูกสัตว์เลีย สัมผัสน้ำลายหรือเลือดของสัตว์ โดยที่ผิวหนังไม่มีแผลหรือรอยแตก	๒. ไม่ต้องฉีดวัคซีนพิษสุนัขบ้า
	๓. ถูกเลีย โดยน้ำลายถูกผิวหนังที่แผลหรือรอย แตกหรือรอยขีดข่วน	๑. ล้างและรักษาแผล
ระดับที่ ๒ (การสัมผัสที่มี โอกาสติดโรค)	๒. ถูกจับเป็นรอยขีดข่วนที่ผิวหนัง โดยไม่มีเลือดออกหรือ เลือดออกซึม ๆ	๒. ฉีดวัคซีนพิษสุนัขบ้า (Rabies vaccine)*
	๓. ถูกข่วนที่ผิวหนังเป็นรอยแตก มีเลือดออกซึม ๆ	
	๓. ถูกเลีย หรือน้ำลายสิ่งกัดหลังถูกเบ้าของตา จมูก ปาก หรือแผลลึก แผลที่มีเลือดออก	๑. ล้างและรักษาแผล
ระดับที่ ๓ (การสัมผัสที่มี โอกาสติดโรคสูง)	๒. ถูกข่วน ข่วนผิวหนังขาดและมีเลือดออก	๒. ฉีดวัคซีนพิษสุนัขบ้า (Rabies vaccine)* และอิมมูโนโกลบูลิน
	๓. ถูกกัด โดยฟันสัตว์แทงทะลุผ่านผิวหนัง เป็นแผล	(Rabies immune globulin)** โดยเร็วที่สุด
	๔. มีแผลที่ผิวหนัง และสัมผัสกับสิ่งกัดหลังจาก ร่างกายสัตว์ ซากสัตว์ เนื้อสมองของสัตว์ รวมทั้งการ ชำแหละซากสัตว์ และถอนฟันสัตว์***	
	๕. กินอาหารที่ปรุงจากสัตว์หรือผลิตภัณฑ์จากสัตว์ที่ เป็นโรคพิษสุนัขบ้า	

หมายเหตุ : * จะหยุดฉีดเมื่อสัตว์ (เฉพาะสุนัขและแมว) เป็นโรคติดต่อหรือระยะเวลาที่ขังเพื่อบุคลากร ๓๐ วัน

** กรณีที่ถูกกัดเป็นแผลที่บริเวณใบหน้า ศีรษะ คอ มือ และนิ้วมือ หรือเป็นแผลลึก แผลฉีกขาดมาก หรือถูกกัดมา
หลายแผล ถือว่ามีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคสูงและมักมีระยะเวลาฟักตัวของโรคสั้น แพทย์จึงจำเป็นต้องฉีดอิมมูโน
โกลบูลินโดยเร็วที่สุด (แต่ถ้าฉีดวัคซีนพิษสุนัขบ้าเข็มแรกไปแล้ว ๕ วัน ก็ไม่ต้องฉีดอิมมูโนโกลบูลิน เนื่องจากอยู่ประจำ
จะมีภูมิคุ้มกันเกิดขึ้นแล้ว) และต้องเฝ้าระวังการเข้าออกของแผลด้วยน้ำสะอาดล้างแผล เนื่องจากอยู่ใกล้
และได้รับการรักษาแต่เสียชีวิตจะเป็นผู้ที่ถูกกัดที่บริเวณ ศีรษะ คอ แขน ข้อมือ

*** พิจารณาความเสี่ยงมากน้อยตามลักษณะการรับ ๑ ไป

การปฐมพยาบาลและแนวทางการปฏิบัติเมื่อสัมผัสโรคพิษสุนัขบ้า

ผู้ที่ถูกสุนัข แมว ค้างคาว สัตว์ป่า กัดฉี่และ หรือใส่กัด ข่วน หรือเคี้ยว การปฏิบัติดังนี้

๑. ให้รีบฟอกล้างบาดแผลด้วยน้ำสะอาด (เช่น น้ำขวด น้ำก๊อก หรือน้ำต้มสุก) กับสบู่ หรือล้างแผลด้วยน้ำเกลือล้างแผล Normal saline โดยเร็วที่สุด โดยควรล้างหลาย ๆ ครั้งเพื่อช่วยลดปริมาณของเชื้อพิษสุนัขบ้าที่บาดแผลและล้างให้ลึกถึงก้นแผลอย่างน้อย ๑๕ นาที (ขั้นตอนนี้สามารถช่วยกำจัดเชื้อพิษสุนัขบ้าออกจากบริเวณบาดแผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ) แล้วให้เช็ดแผลด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ เช่น สารละลายโพวิโดน-ไอโอดีน (Povidone-iodine) หรือฮิปีเทนในน้ำ (Hibiscane in water) แต่ถ้าไม่มีให้ใช้แอลกอฮอล์ ๗๐% หรือทิงเจอร์ไอโอดีน โดยให้เช็ดจนกว่าแผลจะสะอาดไม่เหลือคราบ และอย่าใส่สิ่งอื่น ๆ เช่น ครีม เกลลี่ ซีซีงบาล์ม (ยาหม่อง) หรือยาแฉลงในแผล และไม่ควรรีกร่องเท้าตบแผล เพราะอาจทำให้เชื้อกระจายไปรอบบริเวณที่เกิดแผลได้ง่าย และอาจมีเชื้อโรคอื่นเข้าไปด้วยทำให้เกิดแผลอักเสบ
๒. ถ้ามีเลือดออก ควรปล่อยให้เลือดไหลออก อย่างช้า ๆ หรือห้ามบาดแผล เพราะจะทำให้เชื้อกระจายไปยังส่วนอื่น
๓. รีบไปพบแพทย์/สถานพยาบาลใกล้บ้านโดยเร็วที่สุดทันที อย่างแน่นอนใจ เพราะอาจสายเกินไป เพราะแพทย์จะได้ประเมินและทำการรักษาอย่างเหมาะสมต่อไป เช่น การทำความสะอาดบาดแผลและล้างบาดแผล การให้ยาปฏิชีวนะหรือยาแก้ปวด ยาแก้แพ้ การฉีดวัคซีนป้องกันบาดทะยัก รวมถึงการฉีดวัคซีนพิษสุนัขบ้าและอิมมูโนโกลบูลินเพื่อป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าด้วย (แพทย์อาจพิจารณาไม่ฉีดวัคซีนให้ในกรณีไม่มีแผลหรือรอยรอย เป็นแผล การถูกเลียหรือสัมผัสน้ำลาย เช็ดตัวบริเวณผิวหนังปกติ) หากแพทย์อนุญาตให้กลับบ้านแล้ว หลังจากนั้นก็รู้สึกรังเกียจความคิดลบคิดดี ๆ เช่น บาดแผลอาจขึ้น มีอาการบวมขึ้น หรือมีไข้ตัวร้อน ควรรีบกลับไปพบแพทย์เพื่อตรวจอาการและตรวจเลือด
๔. ควรกักขังและเฝ้าดูอาการสัตว์ที่ก่อเหตุเป็นเวลาอย่างน้อย ๑๐ วัน (ไม่ควรกำจัดสัตว์โดยไม่จำเป็น ควรปล่อยให้สัตว์ตายเอง เพราะจะทำให้ตรวจพบเชื้อได้ง่ายและแน่นอนกว่า) แต่ในกรณีที่สัตว์มีนิสัยร้าย กัดคน หรือกัดสัตว์อื่น หรือสัตว์นั้นจับตัวหรือไล่ล่าตัวคน เช่น สัตว์ป่า ค้างคาว หมู ลูกหมาจรจัดที่ทางหนีหายไป หรือไม่สามารถกักตัวสัตว์ไว้ได้ ก็เป็นไปได้ควรพาทางกำจัดด้วยน้ำจากสัตว์นั้นส่งตรวจ แต่ถ้าเป็นไปไม่ได้ก็ควรรีบไปพบแพทย์เพื่อแจ้งรายละเอียดไปเอง
๕. หากสัตว์ตายแล้วให้นำซากส่งตรวจหาเชื้อที่ห้องปฏิบัติการของโรงพยาบาล ซึ่งในการส่งซากตรวจควรส่งให้เร็วที่สุดภายใน ๒๔ ชั่วโมง (ในขณะที่ซากสัตว์ควรสวมถุงมือยางและล้างมือหลังจากเก็บซากได้สะอาด) และควรส่งตรวจเฉพาะส่วนหัวของสัตว์ (เขี้ยวและลักษณะการเปลี่ยนแปลงของเนื้อเยื่อที่ติดเชื้อ) สามารถวินิจฉัยโรคได้อย่างแม่นยำและรวดเร็วที่สุด หรือหากเป็นสัตว์ตัวเล็กก็สามารถส่งตรวจได้ทันที
 - สัตว์ที่ส่งตรวจจะผ่าใส่ถุงพลาสติกใสมีสีใส แล้วตัดศีรษะตามหลัก ๆ ขึ้น แล้วใส่ถุงพลาสติกใสอีกชั้นหนึ่งและปิดปากถุงให้สนิทเพื่อป้องกันไม่ให้เชื้อไวรัสแพร่กระจาย จากเมื่อให้ไปใส่ในภาชนะเก็บความเย็นที่บรรจุน้ำแข็งไว้เย็นตลอดเวลา เช่น กระติก ถังใส่ไฟ หรือกับปิดช่อง นานสุดอยู่ที่ ๒๐ ชั่วโมงหรือจะแช่ตู้เย็น ๖ ชั่วโมงก็ได้เก็บตัวอย่างส่งตรวจ ขวดบรรจุของสัตว์ ๒๐๐ มล. แพคเกจ ๕ และอาการป่วย แล้วรีบนำส่งห้องปฏิบัติการของโรงพยาบาลทันที
 - สิ่งที่ต้องระวังให้มากคือ ผู้ที่สัมผัสสัตว์จะต้องไม่มีแผลที่มีเลือดและต้องใส่ถุงมือยางหนา สวมหน้ากาก สัตว์ที่เห็นเลือดให้ล้างมือประมาณ ๕๐ วินาทีหรือใช้สบู่ล้างมือและเช็ดมือด้วยแอลกอฮอล์หรือน้ำยาฆ่าเชื้อโรคทันที

วิธีการรักษาผู้ที่สัมผัสโรคพิษสุนัขบ้า

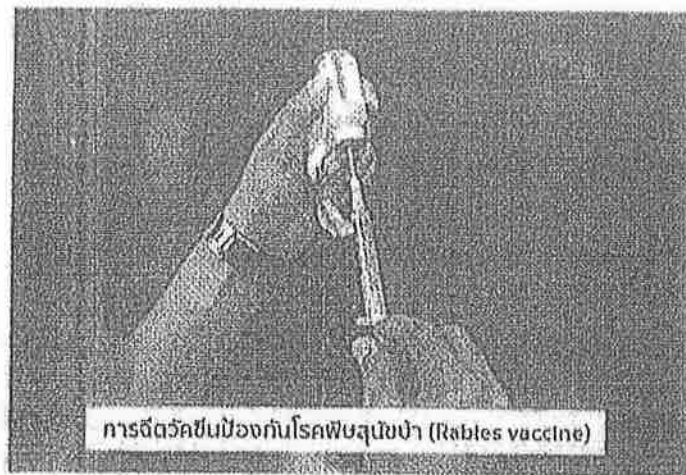
เมื่อทราบข้อมูลที่ถูกกลั่นกรองให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมแล้วก็นำมาเผยแพร่ต่อไป ซึ่ง อาจ หรือ ไม่เป็น การได้แก่ การดูแลรักษาตัวไว้

๑. การรักษาบาดแผลตามลักษณะของแผลที่ถูกสัตว์กัด บาดเจ็บอะไรไม่ได้พอแล้ว จนแผลเริ่มหรือไม่ได้ใจว่าได้รับการปฐมพยาบาลจนหายแล้วแล้ว การดูแลบาดแผลที่โดนกัดนั้นๆ ใส่ยาฆ่าเชื้อ ปัดแผลด้วยน้ำสะอาด และอาจไม่จำเป็นต้องใช้ยาฆ่าเชื้อทันที เพราะอาจทำให้เชื้อแบคทีเรียที่ติดเชื้อมีโอกาสเป็นหนองได้ (ยกเว้นกรณีที่แผลลึก หรือบาดแผลที่รุนแรงมีมากหรือเป็นแผลใหญ่ จึงจะจำเป็นต้องใช้ยาฆ่าเชื้อ) แต่ถ้าจำเป็นก็ทายาฆ่าเชื้อให้ทั่วแผลให้ได้สารระบะหนึ่งก่อน แล้วค่อยเย็บปิดในภายหลัง
๒. การให้รับประทานยาปฏิชีวนะ (เพื่อป้องกันกาติดเชื้อแบคทีเรีย) เช่น อีริโทรไมซิน (Erythromycin), ซิโพรฟล็อกซาซิน (Ciprofloxacin) หรือโคแอม็อกซิคลาฟ (Co-amoxiclav) เป็นเวลา ๓-๕ วัน ซึ่งแพทย์จะพิจารณาให้เพื่อป้องกันกาติดเชื้อในกรณีที่อยู่ข้างเป็นบาดแผลขนาดใหญ่ เป็นบาดแผลบริเวณนิ้วมือ บาดแผลลึกถึงกระดูก ผู้ป่วยที่มีภูมิคุ้มกันบกพร่อง ผู้ป่วยโรคเบาหวาน โรคไต โรคหัวใจ หรือผ่าตัดควมออกไปแล้ว หรือในกรณีที่เป็นแผลที่มีลักษณะบวม แดง ร้อน มีหนอง ให้ถือว่ามีความรุนแรงมากพอ อาจให้เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล)
๓. การฉีดยาป้องกันบาดทะยัก ในกรณีที่ผู้ป่วยไม่เคยได้รับวัคซีนป้องกันบาดทะยักมานานแล้วอย่างน้อย ๕ ครั้ง และได้เข็มสุดท้ายมานานกว่า ๕ ปีมาแล้ว แพทย์จะฉีดวัคซีนบาดทะยักเข้ากล้ามเนื้อให้ ๑ เข็ม แต่ถ้าผู้ป่วยไม่เคยได้รับวัคซีนป้องกันโรคบาดทะยักมานานแล้ว แพทย์จะให้จำนวน ๓ เข็ม คือ วันที่ ๐ (วันแรก), วันที่ ๑ และวันที่ ๖
๔. การฉีดยาป้องกันแก้มผู้สัมผัสโรคพิษสุนัขบ้า แพทย์จะพิจารณาฉีดวัคซีนป้องกันกาติดเชื้อพิษสุนัขบ้า (ตามตารางการพิจารณาตามความเสี่ยงต่อการติดเชื้อพิษสุนัขบ้าจากลักษณะการสัมผัสกับสัตว์) และให้ยา 5 ครั้งหลักๆเพื่อป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าดังนี้

- ความเสี่ยงระดับที่ ๑ ไม่ต้องจัดให้มีกิจกรรมจากหน่วยงานภายนอก
- ความเสี่ยงระดับที่ ๒ และ ๓ แพทย์จะจัดทำแผนการลดระดับที่สอดคล้องกัน

๑. ถ้าเป็นสุนัขหรือแมวที่มีอาการผิดปกติอย่างอื่น นอกเหนือจากอาการท้องเสีย ท้องบวม และอาเจียนแล้ว สงสัยว่า
๒. ถ้าเป็นสุนัขหรือแมวที่มีอาการผิดปกติ นอกจากจะทำการรักษาประคับประคองต่อไปมี คือ ๑. การเลี้ยงดูอยู่ด้วยอยู่ในบริเวณสะอาดและโปร่งแสง แต่กลับยังไม่หายสภาวะนี้ การปฏิบัติตัวเช่นนี้ ๒. ไม่เลี้ยงให้อาหารมากเกินไปจนเกินไป และ ๓. การให้ยารักษาโรคท้องเสียให้ยาให้เร็วเกินไป แต่กลับยังไม่หายสภาวะนี้
๓. ถ้าเป็นสุนัขหรือแมวที่มีอาการผิดปกติ นอกจากจะทำการรักษาประคับประคองต่อไปมี คือ ๑. การเลี้ยงดูอยู่ด้วยอยู่ในบริเวณสะอาดและโปร่งแสง แต่กลับยังไม่หายสภาวะนี้ การปฏิบัติตัวเช่นนี้ ๒. ไม่เลี้ยงให้อาหารมากเกินไปจนเกินไป และ ๓. การให้ยารักษาโรคท้องเสียให้ยาให้เร็วเกินไป แต่กลับยังไม่หายสภาวะนี้

“หลักสำคัญของการรักษา (ผู้ที่มีผลดี) โรคพิษสุราเรื้อรัง คือ การล้างผลให้สะอาด การให้อาหารและโภชนาการที่เหมาะสม การให้ยาเพื่อ และการให้วัคซีนป้องกันเพื่อให้อาการดีขึ้นและป้องกันอันตรายต่อโรคเรื้อรัง”

การจัดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า (Rabies vaccine)

IMAGE SOURCE : www.mirror.co.uk

วัคซีนพิษสุนัขบ้า

การให้วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า (Rabies vaccine) มีจุดประสงค์เพื่อให้ร่างกายสร้างภูมิคุ้มกันต้านทานขึ้นมาทำลายเชื้อโรคเอง ซึ่งหลังการฉีดวัคซีนร่างกายจะใช้เวลาประมาณ ๑๐-๑๔ วัน จึงจะสร้างภูมิคุ้มกันขึ้นมาพอที่จะทำลายเชื้อโรคได้

ในปัจจุบันแพทย์จะใช้วัคซีนที่ผลิตจากเซลล์เพาะเลี้ยงที่มีคุณภาพสูงและมีความปลอดภัยมากกว่าวัคซีนของสัตว์สมัยก่อน (ในประเทศไทยเลิกใช้ไปแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๓๕)

- ชนิดของวัคซีนพิษสุนัขบ้า วัคซีนที่ผลิตจากเซลล์เพาะเลี้ยงที่มีขายอยู่ในขณะนี้จะมีอยู่ด้วยกัน ๔ ชนิด ดังนี้

๑. วัคซีนเอชดีซีวี (Human diploid cell rabies vaccine - HDCV) มีชื่อทางการค้า คือ SII Rabivax® เป็นวัคซีนที่ได้จากการเพาะเลี้ยงไวรัสในเนื้อเยื่อปอดคน (Human diploid cell) มีลักษณะเป็นผงแห้งพร้อมน้ำสำหรับทำละลาย (Sterile water for injection) เมื่อละลายแล้วจะมีลักษณะใสสีชมพู ปริมาตรรวม ๑ มิลลิลิตร แนะนำให้ฉีดเข้ากล้ามเนื้อ (Intramuscular) เท่านั้น
๒. วัคซีนพีซีอีซีวี (Purified chick embryo cell rabies vaccine - PCECV) มีชื่อทางการค้า คือ Rabipur® เป็นวัคซีนที่ได้จากการเพาะเลี้ยงไวรัสในไข่ (Primary chick embryo fibroblast cell) มีลักษณะเป็นวัคซีนผงแห้งพร้อมน้ำสำหรับทำละลาย เมื่อละลายแล้วจะมีลักษณะใส ไม่มีสี ปริมาตรรวม ๑ มิลลิลิตร สามารถบริหารยาได้ทั้งแบบฉีดเข้ากล้ามเนื้อ (Intramuscular) และฉีดเข้าในชั้นผิวหนัง (Intradermal)
๓. วัคซีนพีวีอาร์วี (Purified vero cell rabies vaccine - PVRV) มีชื่อทางการค้า คือ Verorab® เป็นวัคซีนที่ได้จากการเพาะเลี้ยงไวรัสในเซลล์เฉพาะชื่อ "เซลล์เวโร" (Vero cell) ซึ่งมีต้นกำเนิดมาจากไตลิง มีลักษณะเป็นวัคซีนผงแห้งพร้อมน้ำสำหรับทำละลาย เมื่อละลายแล้วจะมีลักษณะเป็นสารแขวนตะกอนสีขาวขุ่นเล็กน้อย ปริมาตรรวม ๑ มิลลิลิตร แนะนำให้ฉีดบริหารยาโดยการฉีดเข้ากล้ามเนื้อเท่านั้น
๔. วัคซีนพีดีอีวี (Purified duck embryo cell rabies vaccine - PDECV) มีชื่อทางการค้า คือ Lyssavac NO เป็นวัคซีนที่ได้จากการเพาะเลี้ยงไวรัสในตัวอ่อนไข่เป็ดที่ฟักแล้ว (Embryonated duck eggs) มีลักษณะเป็นวัคซีนผงแห้งพร้อมน้ำสำหรับทำละลาย เมื่อละลายแล้วจะมีลักษณะเป็นสารแขวนตะกอนสีขาวขุ่นเล็กน้อย ปริมาตรรวม ๑ มิลลิลิตร แนะนำให้บริหารยาโดยการฉีดเข้ากล้ามเนื้อเท่านั้น

- ขนาดและวิธีฉีดวัคซีนพิษสุนัขบ้า องค์การอนามัยโลกได้แนะนำให้ใช้สูตรการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าแบบหลังสัมผัสโรคหรือการสัมผัสกับโรคพิษสุนัขบ้า (Post-exposure prophylaxis) เป็น ๔ สูตร (ในเด็กและผู้ใหญ่ใช้เฉพาะชนิดหนึ่ง) ได้แก่
 ๑. ฉีด HDCV หรือ PCECV ๐.๖ มิลลิกรัม/เข็ม หรือฉีด PVRV ๐.๕ มิลลิกรัม/เข็ม เข้ากล้ามเนื้อน่อง แขนในผู้ใหญ่หรือที่ต้นขาในเด็กเล็ก จำนวน ๓ เข็ม ในวันที่ ๐ (วันแรก), วันที่ ๓ (หลังจากวันแรก ๓ วัน), วันที่ ๗, วันที่ ๑๔, และ ๒๘ (หรือวันที่ ๑๐) รวมทั้งหมด ๕ เข็ม
 ๒. ฉีดวัคซีนอิมูโนโกลบูลินหนึ่งเข็มแล้วฉีดวัคซีนแบบขนาดดังกล่าวรวม ๕ เข็ม ในวันที่ ๐ (วันแรก) ๖ เข็ม, วันที่ ๓ และวันที่ ๑๔ (หรือวันที่ ๒๐) รวม ๔ เข็ม
 ๓. HDCV หรือ PCECV ๐.๖ มิลลิกรัม/จุด หรือฉีด PVRV ๐.๕ มิลลิกรัม/จุด เข้าในชั้นผิวหนัง ๐ จุด บริเวณต้นแขนซ้ายและขวาข้างละ ๑ จุด ในวันที่ ๐, ๓, ๗ และ ๒๘ (หรือ ๑๐)
 ๔. ฉีด HDCV หรือ PCECV ๐.๕ มิลลิกรัม/จุด เข้าในชั้นผิวหนัง ในวันที่ ๐ (วันแรก) จำนวน ๔ จุด โดยฉีดเข้าที่บริเวณต้นแขน ซ้นขา บริเวณสะโพกด้านขวา ๒ ข้าง และหน้าท่อนขาซ้าย ขวา, ในวันที่ ๓ โดยฉีดเข้าที่ต้นแขนและต้นขา ๕ จุด, ในวันที่ ๑๔ และ ๒๐ ข้างละ ๑ จุด (วิธีนี้จะให้ภูมิคุ้มกันได้ทันและรวดเร็ว และอาจนำมารักษาในกรณีที่ไม่สามารถฉีดอิมูโนโกลบูลินให้กับผู้ป่วยได้)
- การเปลี่ยนชนิดของวัคซีนและวิธีการฉีดวัคซีนพิษสุนัขบ้า โดยทั่วไปไม่แนะนำให้เปลี่ยนชนิดของวัคซีนหรือวิธีการฉีด แต่มีข้อยกเว้นที่จำเป็น เฉพาะในกรณีที่ฉีดเข้ากล้ามเนื้อก็สามารถใช้วัคซีนตำหนัคนั้นได้
- ในกรณีที่ผู้ป่วยมารับการฉีดวัคซีนพิษสุนัขบ้าไม่ครบ ให้ฉีดวัคซีนโดยนับต่อจากเข็มสุดท้ายที่ผู้ป่วยได้รับ โดยไม่ต้องเริ่มใหม่ทั้งหมด
- ผลข้างเคียงของการฉีดวัคซีนพิษสุนัขบ้า พบว่ามีน้อยมากและไม่รุนแรง ที่อาจพบได้ คือ ผลข้างเคียงเฉพาะที่ เช่น มีอาการปวด บวมแดง หรือคันบริเวณที่ฉีด และอาจมีอาการบวมที่บริเวณที่ฉีด ผลข้างเคียงทั่วไป เช่น มีไข้ หนาวสั่น รู้สึกไม่สบายตัว อ่อนเพลีย บวมศีรษะ เวียนศีรษะ ปวดเมื่อย เคลื่นได้ ปวดท้อง ซึ่งมักจะหายไปได้เอง (ในกรณีที่แพ้โปรตีนไข่ขาว หรือรู้สึกปวดบริเวณที่ฉีด สามารถรับประทานยาพาราเซตามอลเพื่อบรรเทาอาการได้) ผลข้างเคียงอื่น ๆ ที่พบเกิดขึ้นน้อย เช่น ภูมิแพ้รุนแรง หรือภาวะแพ้วัคซีนพิษสุนัขบ้าชนิดรุนแรงที่เรียกว่า ภาวะโหลแลกซีส (Anaphylaxis)
- ข้อห้ามในการฉีดวัคซีนพิษสุนัขบ้า วัคซีนเหล่านี้ไม่มีข้อห้ามใด ๆ ทั้งสิ้น ที่การฉีดแบบป้องกันโรค และแบบหลังสัมผัสโรค สามารถฉีดให้ทั้งในหญิงตั้งครรภ์ ผู้มีโรคตับแข็ง และผู้ติดเชื้อเอชไอวี แต่ควรใช้ด้วยความระมัดระวังในผู้ป่วยที่มีประวัติการแพ้ยาปฏิชีวนะ (เพราะวัคซีนอาจมีสารปฏิชีวนะ เช่น เจลลาติน โซลัน, นีโอไมซิน ตกค้างจากกระบวนการผลิต) หรือแพ้โปรตีนสัตว์ปีก รวมถึงควรติดตามอาการภายหลังการได้รับวัคซีน เนื่องจากมีรายงานผล การเกิด ภาวะแพ้วัคซีนพิษสุนัขบ้าที่เรียกว่า ภาวะโหลแลกซีส (Anaphylaxis) ซึ่งจะทำให้เกิดผื่นคันตามร่างกาย หายใจติดขัด/หายใจไม่สะดวก/หายใจลำบาก หากมีอาการดังกล่าวเกิดขึ้นควรรับในโรงพยาบาลทันที และหลีกเลี่ยงการได้รับวัคซีนในครั้งถัดไป แต่หากมีความจำเป็นต้องใช้จะต้องได้รับการพิจารณาสั่งใช้จากแพทย์ด้านโรคภูมิแพ้แล้วเท่านั้น
- ข้อควรระวังในการฉีดวัคซีนพิษสุนัขบ้า ยานาหรืออาจส่งผลต่อประสิทธิภาพในการกระตุ้นภูมิคุ้มกันของร่างกายภายหลังได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าได้ เช่น สเตียรอยด์คอร์ติโคสเตียรอยด์ (Corticosteroid), ยาต้านภูมิคุ้มกันชนิดอื่น ๆ (เช่น Cyclosporin), ยาต้านมาลาเรีย (เช่น Chloroquine) ซึ่งอาจทำให้เกิดความล้มเหลวในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า เนื่องจากภูมิคุ้มกันของร่างกายไม่สามารถถูกกระตุ้นได้อย่างเต็มที่ เพราะผลของยาดังกล่าวที่ใช้กดภูมิคุ้มกันเอาไว้ ดังนั้นอาจจำเป็นต้องตรวจหาระดับภูมิคุ้มกันต่อเชื้อพิษสุนัขบ้าเพื่อป้องกันโรคได้ในระดับที่ป้องกันโรคได้ (๐.๕ ยูนิต์/มิลลิกรัมขึ้นไป) นอกจากนี้ผู้ที่ได้รับสเตียรอยด์หรือยาดับเบรยะยาว หรือได้รับยากดภูมิคุ้มกันอื่น ๆ หรือใช้ยาต้านมาลาเรีย ผู้ที่มีระบบภูมิคุ้มกันบกพร่อง ผู้ป่วยที่อาจได้รับการฉีดวัคซีนพิษสุนัขบ้าตามการรักษารักษา ผู้ที่มีบาดแผลหรือมีแผลที่ผิวหนังบริเวณที่รับวัคซีนหรือบริเวณที่รับวัคซีน ไม่ควรได้รับการฉีดวัคซีนนี้เข้าในชั้นผิวหนัง เนื่องจากผลการตอบสนองทางภูมิคุ้มกันจะลดลง ภายหลังต่อเชื้อพิษสุนัขบ้าอาจลดลงได้ จึงแนะนำให้

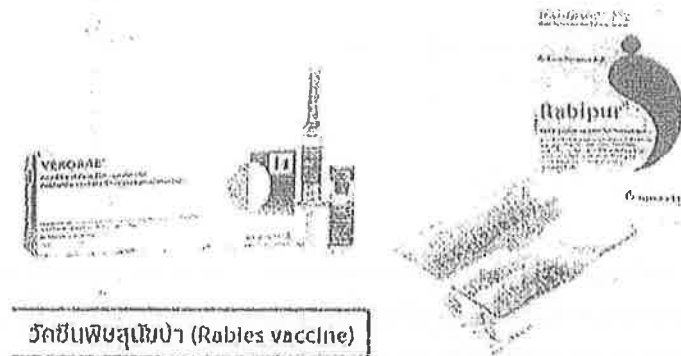

IMAGE SOURCE : www.cmmedclinic.com

หมายเหตุ : ในประเทศไทยกระทรวงสาธารณสุขประกาศให้ใช้เพียง ๒ สูตร คือ สูตรที่ ๑ ซึ่งเป็นวิธีมาตรฐานแบบฉีดเข้ากล้ามเนื้อ (รวม ๕ เข็ม) และสูตรที่ ๓ ซึ่งเป็นวิธีการฉีดเข้าในชั้นผิวหนังตามสมาคมภาษาไทย (Thai Red Cross-ID) ซึ่งปริมาณวัคซีนที่ใช้ฉีดจะน้อยกว่าแบบที่ฉีดเข้ากล้ามเนื้อ จึงทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายได้มากกว่า

อิมมูโนโกลบูลินต้านพิษสุนัขบ้า

อิมมูโนโกลบูลินต้านพิษสุนัขบ้า (Rabies immune globulin - RIG) เป็นสารภูมิคุ้มกันต้านทานที่สามารถต่อต้านเชื้อพิษสุนัขบ้าได้โดยตรง เพราะเมื่อเชื้อพิษสุนัขบ้าเข้าสู่บาดแผล เชื้อจะแบ่งตัวเพิ่มจำนวนมากขึ้นแล้วจะเดินทางเข้าไปสู่เส้นประสาทส่วนปลาย ซึ่งในช่วงนี้เองถ้าให้การรักษาด้วยอิมมูโนโกลบูลินได้ทัน สารภูมิต้านทานก็จะเข้าไปทำลายเชื้อไม่ให้เข้าสู่เส้นประสาทได้ ผู้ป่วยจึงไม่เกิดเป็นโรคพิษสุนัขบ้า แต่ถ้าให้ช้าเกินไปรวมทั้งไม่ได้รับวัคซีนพิษสุนัขบ้าด้วย เชื้อก็จะเข้าสู่เส้นประสาทและทำให้ผู้ป่วยเสียชีวิตในที่สุด

โดยแพทย์จะฉีดอิมมูโนโกลบูลินให้กับผู้ป่วยทุกรายที่มีความเสี่ยงของการสัมผัสโรคในระดับที่ ๓ ตั้งแต่ในวันแรกที่เริ่มฉีดวัคซีนพิษสุนัขบ้า* (แต่ถ้าไม่สามารถจัดหามาได้ในวันแรก ก็อาจให้ในวันอื่นก็ได้ หรือถ้าฉีดวัคซีนเข็มแรกมาแล้วเกิน ๗ วัน ก็ไม่จำเป็นต้องฉีด) โดยแพทย์จะฉีดอิมมูโนโกลบูลินเข้าสู่รอบ ๆ แผลที่ถูกกัด แต่ถ้าไม่มีบาดแผล เช่น ถูกสัตว์เลียปากมกก็จะฉีดเข้ากล้ามเนื้อ

ถ้าเป็นไปไม่ได้ควรเลือกใช้อิมมูโนโกลบูลินที่ผลิตจากคน (Human rabies immune globulin - HRIG) ก่อน ในขนาด ๒๐ หน่วยต่อน้ำหนักตัว ๑ กิโลกรัม แต่ถ้าไม่มีอาจใช้อิมมูโนโกลบูลินที่ผลิตจากม้า (Equine rabies immune globulin - ERIG) ในขนาด ๔๐ หน่วยต่อน้ำหนักตัว ๑ กิโลกรัม โดยแพทย์จะฉีดบริเวณแผลทุกแผลให้มากที่สุด (ฉีดทั้งในแผลและรอบแผล) และถ้ามีเหลือให้ฉีดเข้ากล้ามเนื้อบริเวณต้นขาหรือสะโพก ไม่ควรฉีดตรงตำแหน่งเดียวกับวัคซีน (รวมถึงไม่ควรใช้กระบอกฉีดยาอันเดียวกับวัคซีน) และขนาดที่ฉีดไม่ควรใช้เกินกว่าที่กำหนดไว้ เพราะอาจไปกีดขวางสร้างภูมิคุ้มกันจากวัคซีนที่ฉีดได้ (อิมมูโนโกลบูลินที่ผลิตจากคนสามารถใช้ได้อย่างปลอดภัย (แต่ก็มีราคาแพงมาก) ส่วนอิมมูโนโกลบูลินที่ผลิตจากม้า อาจจำเป็นต้องทดสอบก่อนว่ามีโอกาสแพ้หรือไม่)

หมายเหตุ : สถานที่ที่ต้องฉีดอิมมูโนโกลบูลินร่วมกับวัคซีนพิษสุนัขบ้า นั้นเป็นเพราะว่า อิมมูโนโกลบูลินที่ผู้ป่วยได้รับจะมีฤทธิ์เพียงชั่วคราว และหลังจากฉีดวัคซีนร่างกายจะใช้เวลาประมาณ ๑๐-๑๔ วัน ในการสร้างภูมิคุ้มกันขึ้นมาทำลายเชื้อโรคได้

แนวทางการฉีดยาป้องกันแก่ผู้สัมผัสโรคพิษสุนัขบ้า

๑. ผู้ที่ไม่เคยฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า หรือเคยฉีดการป้องกัน ๓ ครั้ง หรือวัคซีนที่เคยฉีดเข้าในบริเวณของสัตว์ แพทย์จะพิจารณาถึงความถี่ของเวลา และระดับโรคดังนี้
 - ถ้ามีความเสี่ยงระดับที่ ๒ แพทย์จะฉีดให้เฉพาะวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า โดยไม่ได้ยาฉีดกระตุ้นภูมิคุ้มกัน
 - ถ้ามีความเสี่ยงระดับที่ ๓ แพทย์จะฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และฉีดยภูมิคุ้มกันภูมิคุ้มกันให้
๒. ผู้ที่เคยฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าแบบป้องกันล่วงหน้า (Pre-exposure prophylaxis) ครบชุด หรือเคยฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าแบบหลังสัมผัสโรคพิษสุนัขบ้า (Post-exposure prophylaxis) อย่างน้อย ๓ ครั้ง ไม่ต้องฉีดยภูมิคุ้มกันภูมิคุ้มกัน แต่การฉีดวัคซีนพิษสุนัขบ้าครั้งนี้
 - ถ้าเคยได้รับวัคซีนพิษสุนัขบ้ามาก่อนภายใน ๓ เดือน แพทย์จะฉีดวัคซีนกระตุ้นเข้ากล้ามเนื้อเพียง 1 เข็ม
 - ถ้าเคยได้รับวัคซีนพิษสุนัขบ้ามาแล้วเกิน ๓ เดือน แพทย์จะฉีดวัคซีนกระตุ้นเข้ากล้ามเนื้อหรือเข้าในชั้นผิวหนัง ๒ ครั้ง ในวันที่ ๐ (วันแรก) และ ๓
๓. ผู้ที่มีการสัมผัสโรคพิษสุนัขบ้าในช่วงที่กล่าวถึงได้รับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าอยู่ ไม่จำเป็นต้องฉีดวัคซีนกระตุ้นกระตุ้นกระตุ้นกระตุ้นอีก เพราะในขณะนี้ผู้ปวยมีภูมิคุ้มกันเพียงพอในการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าแล้ว และไม่จำเป็นต้องฉีดยภูมิคุ้มกันภูมิคุ้มกัน

หมายเหตุ : จะหยุดฉีดเมื่อสัตว์ (เพราะสุนัขและแมว) เป็นสัตว์ที่ถูกควบคุมตายอย่างช้าๆ เพื่อดูอาการ ๑๐ วัน

วิธีการรักษาโรคพิษสุนัขบ้า

ในปัจจุบันยังไม่มีวิธีการรักษาโรคพิษสุนัขบ้าให้หายขาดได้ การรักษาจึงทำได้เพียงดูแลรักษา ไปตามอาการเท่านั้น โดยหากพบผู้ป่วยที่มีอาการบ่งชี้ว่าเป็นโรคพิษสุนัขบ้า ควรรีบนำส่งโรงพยาบาลโดยเร็ว

๑. ในรายที่ไม่ประวัติดูแลอาการชัดเจน เช่น ถูกสุนัขกัด และไม่สามารถล้างน้ำ ล้างสบู่ แพทย์จะให้การรักษาไปตามอาการ เช่น ให้ยานอนหลับ ยาแก้ชัก ให้สารอาหารแบบเข้าทางหลอดเลือด (เพราะผู้ป่วยจะรับประทานอาหารเองไม่ได้) และสังเกตอาการอย่างใกล้ชิดจนกว่าผู้ป่วยจะเสียชีวิต
๒. ในรายที่แพทย์ยังไม่สามารถวินิจฉัยได้ชัดเจน อาจสังเกตจากลักษณะ เช่น การกระสับ การตรวจหาเชื้อพิษสุนัขบ้า และการตรวจหาสารภูมิคุ้มกันต่อโรคพิษสุนัขบ้า ฯลฯ การถ่ายภาพสมองด้วยคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า (MRI) เป็นต้น และให้การดูแลรักษาผู้ป่วยอย่างเต็มที่ เช่น การใช้เครื่องช่วยหายใจในรายที่หยุดหายใจ การให้ยาแก้ชักและรับดูแลเด็กโรคโรคได้ จนกว่าจะพิสูจน์ว่าสาเหตุได้แน่ชัด เมื่อทราบสาเหตุแล้วแพทย์ก็จะให้การดูแลรักษาไปตามสาเหตุที่ตรวจพบ เช่น ผู้ป่วยที่มีอาการกล้ามเนื้ออ่อนแรงทั่วร่างกาย ในที่สุดของพบว่าเป็นกลุ่มอาการกิลเลตินบาร์เร (Guillain Barre syndrome) ก็จะทำการรักษาให้อาการที่ขึ้นหรือรอดชีวิตได้
๓. คำแนะนำในการดูแลผู้ป่วยที่เป็นโรคพิษสุนัขบ้า
 - ควรแยกผู้ป่วยโรคพิษสุนัขบ้าออกจากสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ
 - ผู้ที่คอยดูแลผู้ป่วยควรใส่เสื้อผ้าปิดบัง ปิดบัง และผ้าปิดจมูก เพื่อป้องกันการติดเชื้อจากผู้ป่วย

วิธีป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

๑. หลีกเลี่ยงการเข้าไปใกล้สุนัขหรือสัตว์ป่า การขยี้ การขู่ การไล่ล่า หรือการไล่ล่าสุนัข
๒. จะวิ่งเข้าไปหาสุนัขแล้ว หรือสัตว์เป็นโรคพิษสุนัขบ้า และผู้ปกครองควรระวังอย่าให้เด็กเล่นกับสัตว์สี่เท้าอย่างใกล้ชิดจนเกินไป โดยเฉพาะการทอดลูกสุนัข
๓. เมื่อพบสุนัขตัวใดตัวหนึ่ง ๆ ไม่รู้ชื่อหรือตั้ง เพราะจะอยู่กับระยะสั้นให้สุนัขออกมาใกล้แล้วควรระวังคิดว่าเห็นคน (หากจำเป็นต้องเดินผ่านที่มีสุนัขดุ ให้ถือไม้ยาว ๆ ไว้ในมือ หากสุนัขวิ่งมาหาอย่าวิ่งหนี แต่ให้วิ่งเข้าบ่อไม้ปรางเอาไว้ เพื่อแสดงให้เห็นว่าเรามีอำนาจเหนือสุนัข แล้ววิ่งวิ่งหนีไปเอง แต่ต้องคอยระวังอย่าให้มันกลับมาเล่นพิเศษแล้วด้วย)
๔. ไม่วิ่งหรือขี่จักรยานผ่านสุนัขอย่างรวดเร็ว เพราะจะทำให้สุนัขวิ่งไล่กัด (สุนัขไม่กลัวคนที่ขี่จักรยานวิ่งไล่ตามวัตถุที่เคลื่อนไหว และสุนัขวิ่งได้เร็วกว่าคนสองเท่า) อย่าวิ่งไล่สุนัขให้สุนัขวิ่งไล่
๕. ไม่แหกหรือรบกวนสุนัขในขณะที่สุนัขกำลังกินอาหาร หรือนอนหลับ
๖. ไม่เล่นแบบหรือทำร้ายสุนัขเพื่อความสนุกสนาน
๗. ผู้ปกครองไม่ควรปล่อยให้เด็กเล่น ถ้าเด็กยังไม่โตพอที่จะดูแลสุนัขได้ (ปกติเด็กอายุต่ำกว่า ๖ ปี มักจะยังไม่สามารถดูแลสุนัขได้อย่างปลอดภัย)
๘. ไม่ควรกักขังสุนัขโดยไม่มีการดูแลรักษาหรือปล่อยทิ้งไว้ตามลำพัง เพราะจะทำให้สุนัขมีนิสัยดุร้าย
๙. ผู้ที่เลี้ยงสัตว์เลี้ยงลูกในนมไม่ว่าจะเป็นสุนัข แมว กระรอก นก หรือ นก สุนัข ลิง ฯลฯ ควรพาสัตว์เลี้ยงมารับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าตามข้อแนะนำแพทย์
๑๐. อย่าปล่อยให้สัตว์เลี้ยงลูกตาม และดูแลความเรียบร้อยของสัตว์รวมทั้งตัวผู้และตัวเมีย
๑๑. สำหรับเกษตรกรที่เลี้ยงสัตว์ เช่น หมู วัว ควาย และ นก เป็ด ฯลฯ แม้ว่าจะพบโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์เหล่านี้ได้บ้าง แต่ก็ไม่ควรให้ความสำคัญกับการนำเนื้อหมู เนื้อไก่ ซึ่งไม่จำเป็นต้องฆ่าสัตว์ไปฉีดยาป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าแต่อย่างใด
๑๒. ผู้ที่เลี้ยงหรือทำงานที่เสี่ยงต่อการติดโรคนี้ เช่น ผู้ที่ดูแลสัตว์หรือสัมผัสสัตว์ ที่คนที่ชอบเล่นกับสุนัข ผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับสัตว์ ผู้ที่เพาะพันธุ์เลี้ยงสุนัข รับขนสุนัขเลี้ยง บุรุษไปรษณีย์ เจ้าหน้าที่ดับไฟ เจ้าหน้าที่กำจัดสุนัขและแมวจรจัด เจ้าหน้าที่ที่ขายของเคาน์เตอร์สัตว์พิการหรือคนพิการ ฯลฯ เจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการที่ทำงานเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า สัตวแพทย์ ผู้ช่วยสัตวแพทย์ แพทย์และพยาบาลสัตวแพทย์ ผู้ป่วยโรคพิษสุนัขบ้า ฯลฯ รวมถึงผู้ที่ต้องเดินทางไปต่างประเทศที่มีการระบาดของโรคนี้ เช่น ประเทศที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคนี้ ควรได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าแบบป้องกันล่วงหน้า (Pre-exposure prophylaxis) ก่อนถูกกัด โดยการฉีดวัคซีน EIDCV หรือ PCECV ๑ มิลลิกรัม หรือ PVRV ๐.๕ มิลลิกรัม เข้ากล้ามเนื้อเมื่อต้นแขนซ้ายมือ ๑ เข็ม หรือฉีดวัคซีนชนิดไตรโดนต์บริเวณคอ ๑ มิลลิกรัม เข้าในต้นคอขวา ๑ จุด บริเวณต้นแขน ไหล่ขวา ๑, ๑ และ ๒๑ (หรือ ๒๘) เมื่อฉีดครบ ๓ เข็ม แล้วให้ถือว่าครบวัคซีนชุดแรก (Primary vaccination) และภายหลังการได้รับวัคซีนชุดแรกครบ ๑ ปี แล้ว ให้ทำการฉีดกระตุ้นซ้ำอีก ๑ เข็ม จากนั้นให้กระตุ้นซ้ำทุก ๆ ๕ ปี
 - หากกลุ่มนี้ได้รับวัคซีนที่เน้นโรคพิษสุนัขบ้าเป็นหลัก ควรฉีดวัคซีนกระตุ้น ๑ ครั้ง ในวัน ๑ และ ๓
 - ส่วนผู้ที่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อพิษสุนัขบ้าสูง หลังจากฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าแบบป้องกันล่วงหน้าครบ ๑ เข็มแล้ว ควรพิจารณาฉีดกระตุ้นภูมิคุ้มกันตามทุก ๖ เดือน หรือทุก ๑-๒ ปี ถ้าพบว่ามีระดับต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (ต่ำกว่า ๐.๕ ยูนิต์/มิลลิกรัม) ก็ควรฉีดวัคซีนกระตุ้นซ้ำ

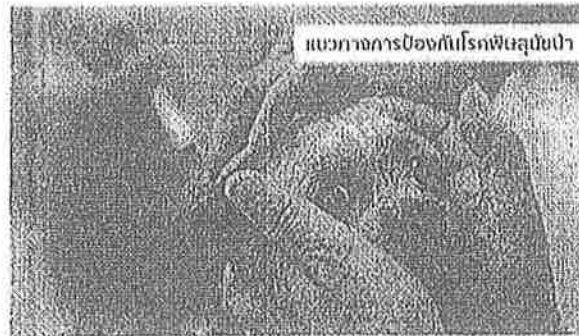

IMAGE SOURCE : www.startdubune.com

หมายเหตุ : ผู้ที่ได้รับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าแบบหลังสัมผัสโรคพิษสุนัขบ้า (ถูกสัตว์กัดหรือข่วน) มาแล้ว ๓ ครั้ง เช่น ได้รับการฉีดในวันที่ ๐, ๓, ๗ และหยุดฉีดภายหลังสังเกตสุนัขหรือแมว ๑๐ วันแล้วพบว่าไม่เป็นปกติ ให้ถือเสมือนว่าเป็นการฉีดป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าแบบป้องกันล่วงหน้า

คำแนะนำและข้อควรรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า

- เมื่อถูกสัตว์ที่เป็นโรคหรือสงสัยว่าเป็นโรคพิษสุนัขบ้ากัด ข่วน หรือสัมผัสสื่อกัดขีด ควรรีบฟอกล้างแผลด้วยน้ำสะอาดกับสบู่ทันที แล้วรีบไปที่สถานพยาบาลใกล้บ้านทันทีเพื่อรับการดูแลรักษาอย่างถูกต้อง รวมทั้งฉีดยาป้องกัน ผู้ป่วยไม่ควรรักษาด้วยตนเองโดยใช้วิธีพื้นบ้านหรือปล่อยปละละเลยไม่ไปรักษาเป็นอันขาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อถูกสุนัขหรือแมวกัดหรือข่วน ก็ไม่ควรประมาทว่าจะไม่เป็นอะไร
- ในบางครั้งพบว่าถึงจากถูกสัตว์กัดหรือข่วน แม้จะไม่ได้รับการรับใช้อย่างถูกต้องก็ไม่เห็นเป็นอะไรหรือมีอันตรายใด ๆ ก็อาจทำให้เกิดความประมาทได้ แต่ความจริงแล้วผู้ที่ถูกสัตว์กัดหรือข่วน ไม่จำเป็นต้องเป็นโรคนี้กันทุกราย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสัตว์ที่กัดไม่มีเชื้อพิษสุนัขบ้า หรืออาจได้รับเชื้อเพียงจำนวนน้อย หรือบาดแผลมีความรุนแรงน้อยจนไม่ทำให้เกิดโรคก็เป็นได้
- ประโยชน์ของการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าแบบป้องกันล่วงหน้า (Pre-exposure prophylaxis) คือ หากถูกสัตว์กัด การฉีดวัคซีนกระตุ้นอีกเพียง ๑-๒ เข็ม ร่างกายก็จะมีภูมิคุ้มกันที่เพียงพอในการป้องกันโรคอย่างได้ผล รวมทั้งไม่เสี่ยงต่อการแพ้หรือเจ็บปวดบริเวณแผลจากการฉีดอิมมูโนโกลบูลิน
- แม้จะยังไม่มีข้อพิสูจน์ว่าโรคนี้สามารถติดต่อจากคนสู่คนได้อย่างชัดเจน แต่ก็มีรายงานพบผู้ป่วยที่ติดโรคนี้จากการปลูกถ่ายกระจกตาหรืออวัยวะ ดังนั้น เมื่อมีการสัมผัสกับผู้ป่วย เช่น ถูกผู้ป่วยกัด เอียนหรือบาดแผลไปสัมผัสของสิ่งคัดหลั่งของผู้ป่วย ก็ควรปรึกษาแพทย์เพื่อพิจารณาฉีดยาป้องกันแบบเดียวกับการสัมผัสโรคจากสัตว์ที่เป็นโรคพิษสุนัขบ้า
- โรคนี้ถ้ามีอาการแสดงแล้ว (เชื้อพิษสุนัขบ้าเข้าสู่เส้นประสาทส่วนปลายได้แล้ว) ผู้ป่วยมักจะเสียชีวิตทุกราย เพราะในปัจจุบันยังไม่มียาตัวไหนหรือวิธีการรักษาใดที่จะฆ่าเชื้อไวรัสหรือรักษาให้หายได้ (แม้ว่าแพทย์จะให้การดูแลผู้ป่วยเป็นอย่างดีในห้องไอซียู (ICU) ก็ตาม และแม้จะเคยมีรายงานว่าผู้ป่วยที่รอดชีวิต แต่ที่ผ่านมาทั่วโลกก็มีผู้ป่วยที่รอดชีวิตเพียง ๖ รายเท่านั้น โดยใน ๕ รายนั้นมีประวัติว่าได้รับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้ามาก่อน ส่วนอีก ๑ รายไม่เคยได้รับวัคซีน แต่ติดเชื้อมาจากค้างคาว ด้วยเหตุนี้จึงมีการตั้งข้อสังเกตว่า เชื้อพิษสุนัขบ้าสายพันธุ์ที่มีอยู่ในค้างคาวอาจก่อโรคได้ไม่รุนแรงเท่าสายพันธุ์ที่มีอยู่ในสุนัข) และประกอบกับการที่ผู้ป่วยในบ้านเรายังไม่ได้รับการฉีดยาป้องกันโดยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์เป็นส่วนใหญ่ อัตราการเสียชีวิตจึงคิดเป็น ๑๐๐%

- หญิงตั้งครรภ์สามารถรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุณัขบ้าและอีสุกอีดิบได้โดยไม่มีผลข้างเคียงกับทารกในครรภ์
- วันที่ ๒๘ กันยายน ของทุกปี คือ "วันป้องกันโรคพิษสุณัขบ้า" จัดในวันคล้ายวันระดมกวัดจระเข้ และรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับพิษสุณัขบ้าแก่เยาวชนและประชาชนทั่วโลก ทั้งนี้เพื่อเป็นการรณรงค์และเพิ่มประสิทธิภาพการดูแลสุขภาพ (Ingrid Pastoor) จึงเป็นผู้จัดทำรายการป้องกันโรคพิษสุณัขบ้าที่เผยแพร่โดยเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ.๒๕๓๓
- โรคพิษสุณัขบ้าสามารถพบได้ตลอดทั้งปี ไม่ใช่เฉพาะตามบริเวณแถบที่หลายคนเข้าใจ เพราะโรคนี้เกิดจากเชื้อไวรัส ไม่ใช่เกิดจากความเครียดหรือการขาดการพักผ่อน
- ผู้ที่เสียชีวิตด้วยโรคนี้ส่วนใหญ่เป็นเพราะถูกกัดโดยสุนัขจรจัดหรือสุนัขที่มีเจ้าของแต่ไม่ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุณัขบ้า
- จากสถิติพบว่า ผู้เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุณัขบ้าจะเป็นผู้ชายมากกว่าผู้หญิง
- กว่า ๙๐% ของผู้ที่เสียชีวิตด้วยโรคนี้ เป็นเพราะผู้ป่วยไม่ไปพบแพทย์เพื่อรับการฉีดวัคซีนหลังจากถูกสัตว์กัด
- โปรดทราบว่า "การช่วยเหลือสุนัขจรจัดโดยการให้อาหาร แต่ไม่นำสุนัขไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุณัขบ้าและคุมกำเนิด จะเป็นการเพิ่มจำนวนสุนัขจรจัดและแพร่กระจายโรคพิษสุณัขบ้า"
- ความเชื่อผิด ๆ เกี่ยวกับโรคพิษสุณัขบ้าที่พบบ่อย เช่น โรคพิษสุณัขบ้าเป็นเฉพาะในสุนัขเท่านั้น, สุนัขถูกกัดให้รดน้ำมนต์จะขจัดโรคนี้ไป, เมื่อถูกสุนัขกัดให้ตัดหูตัดหางสุนัขจะช่วยให้สุนัขไม่เป็นไวรัสนี้, เมื่อถูกสุนัขกัดให้ด่าสุนัขให้ตายแล้วเอาน้ำสุนัขมากินจะไม่มีอันตรายโรคนี้, คนที่ลงท้ายฉันทวนป้องกันโรคพิษสุณัขบ้า, วัดช้างหรือสุนัขที่มีพระสมเด็จ ๑๓ นิ้ว หรือ ๒๑ นิ้วม ถ้าหลุดมีดต้องเริ่มใหม่ ฯลฯ ซึ่งความเชื่อเหล่านี้จะทำให้ผู้ที่ถูกสุนัขกัดไม่รีบไปพบแพทย์เพื่อฉีดวัคซีนป้องกันและทำให้เชื้อไวรัสในเลือดแพร่
- หากมีข้อสงสัยหรือต้องการข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์ โทร ๐๒-๖๕๓-๔๔๔๔๔ ต่อ ๔๔๔๔๔

สถานที่บริการตรวจหาเชื้อไวรัสโรคพิษสุณัขบ้า

๑. กรุงเทพมหานคร

- ศูนย์โรคพิษสุณัขบ้า กรมปศุสัตว์ ถนนพญาไท เขตราชเทวี
- ศูนย์วิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ทหาร กรมโยธา เขตราชเทวี
- สถานเสาวภา สภากาชาดไทย
- คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

๒. ภาคกลาง

- สถาบันวิจัยไวรัส กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ นครบุรี
- สำนักสุขภาพสัตว์สงวนและสงเคราะห์ที่ ๑ จังหวัดปทุมธานี
- สำนักสุขภาพสัตว์สงวนและสงเคราะห์ที่ ๗ จังหวัดนครปฐม
- สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชัยนาท
- หน่วยขึ้นสู่กรมสาธารณสุขเขต จังหวัดสระบุรี
- โรงพยาบาลสระบุรี

๓. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ จังหวัดขอนแก่น
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ อำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์
- โรงพยาบาลพระโขนง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
- หน่วยพันธุศาสตร์ ภาควิชาสัตวบาล จังหวัดบุรีรัมย์
- สำนักสัตวบาลสัตว์และสุขภาพนกที่ ๒ จังหวัดอุบลราชธานี

๔. ภาคเหนือ

- ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ จังหวัดเชียงใหม่
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ อำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์
- โรงพยาบาลสุพรรณบุรีประจำจังหวัด จังหวัดสุพรรณบุรี
- สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดน่าน
- สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดน่าน
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ อำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์
- โรงพยาบาลลำปาง จังหวัดลำปาง
- ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ จังหวัดน่าน
- สำนักสัตวบาลสัตว์และสุขภาพนกที่ ๕ จังหวัดน่าน
- คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๕. ภาคอีสาน

- ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ จังหวัดนครราชสีมา
- สำนักสัตวบาลสัตว์และสุขภาพนกที่ ๓ จังหวัดนครราชสีมา
- คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ จังหวัดขอนแก่น
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ ขุขันธ์ จังหวัดขอนแก่น
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ จังหวัดบุรีรัมย์
- โรงพยาบาลสุพรรณบุรีประจำจังหวัด จังหวัดบุรีรัมย์
- โรงพยาบาลอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
- สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชัยภูมิ
- สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชัยภูมิ
- สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชัยภูมิ
- สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชัยภูมิ
- สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชัยภูมิ
- สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชัยภูมิ
- สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชัยภูมิ

๖. ภาคใต้

- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- โรงพยาบาลสุพรรณบุรีประจำจังหวัด จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- สำนักสัตวบาลสัตว์และสุขภาพนกที่ ๔ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- สำนักสัตวบาลสัตว์และสุขภาพนกที่ ๔ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ จังหวัดสงขลา

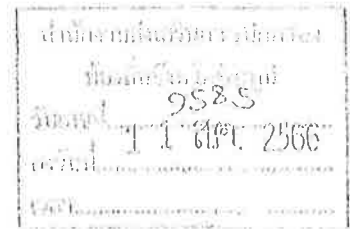
เอกสารอ้างอิง

๑. หนังสือตำราการตรวจรักษาโรคทั่วไป ๙. "โรคพิษสุนัขบ้า (rabies)" (นพ. สุรเกียรติ์ เสถียรกูล ภาควิชาอายุรศาสตร์, หน้า ๕๙๗-๕๙๘).
๒. โรงพยาบาลสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา. "โรคพิษสุนัขบ้า". [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : www.hospitalsunari.ac.th [ค้น ๒๒ มิถุนายน ๒๐๑๙].
๓. คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. "โรคพิษสุนัขบ้า ภัยร้ายแรง แต่ป้องกันได้". [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : www.pharmacy.mahidol.ac.th [ค้น ๒๒ มิถุนายน ๒๐๑๙].
๔. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. "โรคพิษสุนัขบ้า (rabies)" (ดร. จิตต์ สิริอุดมพาณิชย์, [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : kmutt.com [ค้น ๒๒ มิถุนายน ๒๐๑๙].
๕. นานาหมอหมอคอม. "วัคซีนพิษสุนัขบ้า (Rabies vaccine)". (นิต วัชรวิเชียร บรรณาธิการ) [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : nanamommo.com [ค้น ๒๒ มิถุนายน ๒๐๑๙].
๖. นานาหมอหมอคอม. "การปฐมพยาบาล การดูแลรักษาโรคพิษสุนัขบ้า". (ดร. พญ. อรุณี เจริญศรีสุภาพ) [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : nanamommo.com [ค้น ๒๒ มิถุนายน ๒๐๑๙].

ข้อมูลจาก <https://medilhai.com/โรคพิษสุนัขบ้า/>

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๑๙.๑๖/ว ๓๒๖๔

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๙/ สิงหาคม ๒๕๖๖

เรื่อง แนวทางการดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ด้านการขับเคลื่อนการดำเนินงานโรคพิษสุนัขบ้า ในท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง ๑. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๕/ว ๐๑๒๐ ลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๐

๒. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๕/ว ๑๐๕๒ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางการดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ กระทรวงมหาดไทยได้แจ้งแนวทางการดำเนินงานป้องกัน และควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้แจ้งแนวทางการดำเนินโครงการ สัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี เพิ่มเติม เพื่อขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาดำเนินการตามแนวทางการดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า นั้น

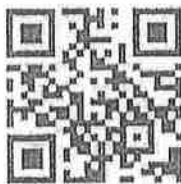
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นขอเรียนว่า เพื่อให้มีความสอดคล้องต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน และให้เป็นแนวทางการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการนี้ ขอความร่วมมือจังหวัด แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาดำเนินการตามแนวทางการดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ด้านการขับเคลื่อนการดำเนินงานโรคพิษสุนัขบ้าในท้องถิ่น ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลดสิ่งที่ส่งมาด้วยได้ที่ <https://bit.ly/44TIPFs> หรือ QR Code หายหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายศิริพันธ์ ศรีภักดิ์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองสาธารณสุขท้องถิ่น

กลุ่มงานป้องกันโรค

โทร. ๐-๒๒๔๑-๕๐๐๐ ต่อ ๕๕๐๗

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th

ผู้ประสานงาน นางสาวรัตนภรณ์ สองแก้ว

นายวิวัฒน์ กิตติยะอำพล